

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2015

“De verordening in uitvoering”

Versie juni 2015

Afdeling Samenleving

19 juni 2015

Inhoud

1. Inleiding.....	5
2. Procedure	7
2.1 Hulpvraag	7
2.2 Melding.....	7
2.3 Onderzoek.....	7
2.4 Aanvraag	8
2.5 De beschikking.....	8
3. Criteria voor een maatwerkvoorziening.....	10
3.1 Hoofdverblijf.....	10
3.2 Langdurig noodzakelijk	10
3.3 Voorliggende voorzieningen	10
3.4 Voorliggende voorzieningen op grond van andere wet- of regelgeving.....	11
3.5 Algemeen gebruikelijke voorzieningen	11
3.6 Goedkoopst adequate maatwerkvoorziening	12
3.7 Collectieve voorzieningen	12
3.8 Verantwoordelijkheden belanghebbende versus college.....	12
4. Regels voor een persoonsgebonden budget (PGB) bij een maatwerkvoorziening	13
4.1 Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een PGB.....	13
4.1.1 Gemotiveerd plan.....	13
4.1.2 Bekwaamheid van de aanvrager.....	13
4.1.3 Kwaliteit van dienstverlening.....	14
4.2 Voorlichting	14
4.3 Eigen verantwoordelijkheden van de budgethouder	14
4.4 Beschikking PGB	14
4.5 Trekkingsrecht	15
4.6 Inzetten sociaal netwerk of mantelzorgers.....	15
4.7 Hoogte PGB.....	16
4.7.1 PGB voor hulp bij het huishouden	16
4.7.2 PGB bij rolstoelen, losse woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen	17
4.7.3 PGB bij individuele begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf	18
4.8 Overgangsrecht	19
5. Regels voor bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen	19
5.1 Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen	19
5.2 Eigen bijdrage algemene voorziening	20
6. Verstrekkingen	21
6.1 Hulp bij het huishouden	21

6.1.1	Vormen van hulp bij het huishouden	21
6.1.2	Uitstelbare en niet uitstelbare taken	22
6.1.3	Meerhulp	22
6.1.4	Voorliggende voorzieningen	22
6.1.5	Gebruikelijke hulp.....	23
6.1.6	Overbelasting	23
6.1.7	Voortzetten hulp na overlijden huisgenoot	24
6.1.8	Invloed van de woning of woonvorm op de hulp bij het huishouden	24
6.1.9	Warme maaltijden	24
6.2	Rolstoelvoorziening.....	25
6.3	Sportvoorziening	25
6.4	Woonvoorzieningen	25
6.4.1	Algemeen gebruikelijke woonvoorzieningen	26
6.4.2	Normaal gebruik van de woning.....	26
6.4.3	Bezoekbaar	26
6.4.4	Woningsanering.....	27
6.4.5	Grote woningaanpassingen versus verhuizen	27
6.4.6	Voorzienbaarheid	27
6.4.7	Verhuiskosten	28
7.	Vervoer	29
7.1	Service taxi	29
7.2	Collectief vervoer versus individueel vervoer.....	30
7.3	Vervoersdoeleinden	31
7.4	Vervoersmiddelen voor mensen met een beperking	31
7.4.1	Aangepaste fietsen	31
7.4.2	Scootmobiel	31
7.4.3	Gesloten buitenwagen	32
7.4.4	Autoaanpassingen.....	32
8.	Begeleiding	33
8.1	Vormen van Begeleiding.....	33
8.1.1	Dagbesteding	33
8.1.2	Individuele begeleiding	34
8.2	Indiceren Begeleiding	35
8.2.1	Beperkingen	37
8.2.2	Terreinen.....	37
8.3	Voorliggende voorzieningen	39
8.3.1	Behandeling	39
8.3.2	(Wettelijk) voorliggende voorzieningen.....	40

8.3.3	Algemeen gebruikelijke voorzieningen en gebruikelijke hulp	40
8.4	Omvang begeleiding	41
8.4.1	Omvang Individuele begeleiding	41
8.4.2	Omvang Dagbesteding	42
8.5	Vervoer naar Dagbesteding	42
8.6	Kortdurend verblijf	42
8.7	Persoonlijke verzorging	44
8.8	Beschermd wonen	44
8.9	Maatschappelijke opvang	45
9.	Slotbepalingen	46
9.1	Indexering.....	46
9.2	Inwerkingtreding.....	46
Bijlage 1	Financiële bijlage.....	47
Bijlage 2	Normtijden Hulp bij het huishouden.....	52
Bijlage 3	Normtijden begeleiding	57
Bijlage 4	Zelfredzaamheid-Matrix 2013	59

CONCEPT

1. Inleiding

Op 14 oktober 2014 zijn de beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2015 Diemen vastgesteld. Het beleid voor de Wmo is nog volop in ontwikkeling. Hierdoor zijn deze beleidsregels aangepast naar de nieuwste inzichten. Hierbij de “Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2015 versie december 2014”.

De verordening maatschappelijke ondersteuning Diemen 2015 geeft uitvoering aan de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015). De Wmo 2015 maakt onderdeel uit van de bestuurlijke en – met toepassing van een budgetkorting – financiële decentralisatie naar gemeenten van een aantal taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (hierna: AWBZ). Deze taken worden toegevoegd aan het takenpakket dat al bij gemeenten lag onder de ‘oude’ Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hierbij wordt deels voortgeborduurd op de weg die met die wet al was ingezet. Er wordt bekeken wat redelijkerwijs verwacht mag worden van de cliënt en zijn sociaal netwerk, vervolgens zal waar nodig de gemeente in aanvulling hierop hem in staat stellen gebruik te maken van een algemene voorziening of – als dat niet volstaat – een maatwerkvoorziening waarmee een bijdrage wordt geleverd aan zijn mogelijkheden om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer en zelfstandig te functioneren in de maatschappij.

Er dient telkens een zorgvuldige toegangsprocedure doorlopen te worden om de hulpvraag van de cliënt, zijn behoeften en de gewenste resultaten helder te krijgen, om te achterhalen wat de cliënt op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, mantelzorg of met hulp van zijn sociaal netwerk dan wel door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten kan doen om zijn zelfredzaamheid en participatie te handhaven of verbeteren, om te bepalen of zo nodig met gebruikmaking van een algemene voorziening kan worden volstaan, of dat een maatwerkvoorziening nodig is, en of sprake is van een voorliggende of andere voorziening die niet onder de reikwijdte van de Wmo 2015 valt. De Wmo 2015 en de verordening en deze beleidsregels leggen deze toegangsprocedure daarom vast. Want waar het recht op compensatie dat bestond onder de ‘oude’ Wet maatschappelijke ondersteuning is komen te vervallen, wordt een recht op een zorgvuldige, tweezijdige procedure daartegenover gesteld. Een dergelijke procedure die bovendien goed wordt uitgevoerd, zal telkens tot een juist besluit moeten leiden; ondersteuning waar ondersteuning nodig is.

Indien de cliënt van mening is dat het college hem ten onrechte geen maatwerkvoorziening verstrekt of dat de maatwerkvoorziening onvoldoende bijdraagt aan de zelfredzaamheid of participatie, of dat hem opvang of beschermd wonen ten onrechte wordt onthouden, kan betrokkene daartegen vanzelfsprekend bezwaar maken en daarna eventueel in beroep gaan tegen de beslissing op zijn bezwaar. De rechter zal toetsen of de gemeente zich heeft gehouden aan de voorgeschreven procedures, het onderzoek naar de omstandigheden van betrokkene op adequate wijze heeft verricht en of de ondersteuning een passende bijdrage levert aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven.

De Wmo 2015 en de Diemense verordening leggen veel bevoegdheden bij het college. De uitvoering hiervan zal echter in de regel namens het college gedaan worden (in mandaat) door deskundige consultants, ambtenaren of bijvoorbeeld aanbieders. Waar in de verordening en in de wet 'het college' staat, kan het college deze bevoegdheid namelijk mandateren aan ondergeschikten dan wel niet-ondergeschikten op grond van de algemene regels van de Awb.

CONCEPT

2. Procedure

2.1 Hulpvraag

Wanneer een cliënt behoefte heeft aan ondersteuning kan hij of zij bij het Wmo loket maar ook bij andere hulp- of dienstverleners uit het Brede Hoed Netwerk (BHN) of het Brede Hoed Team (BHT) zijn vraag stellen. Soms blijkt na een korte vraagverkenning dat informatie en advies voldoende is voor belanghebbende om het ondervonden probleem op te lossen. Wanneer verdere vraagverheldering of verdieping nodig blijkt dan zal een “breed gesprek” gevoerd worden. Zowel het Wmo-team, het Brede Hoed Team en de ring van hulp- en dienstverleners in het Brede Hoed Netwerk zijn geschoold in het voeren van “het brede gesprek”. Het maakt dus niet uit of belanghebbende zich meldt bij de opvoedingsadviseur of de sociaal raadvrouw of de Wmo consulent; overal wordt het brede gesprek gevoerd. De zogenaamde “zelfredzaamheidmatrix” (zie bijlage 4) kan hierbij als instrument worden gebruikt. Van het gesprek worden door de gespreksvoerder aantekeningen gemaakt die zo nodig uitgewerkt worden tot een verslag. Dit verslag kan bij de aanvraag gevoegd worden om te voorkomen dat zaken dubbel gedaan moeten worden. Belanghebbende heeft de mogelijkheid in het verslag correcties en aanvullingen aan te brengen. Deze komen niet in de plaats van het oorspronkelijke verslag, maar worden aan het oorspronkelijke verslag toegevoegd.

2.2 Melding

Ongeacht welke hulp- of dienstverlener het brede gesprek heeft gevoerd, op het moment dat de hulpvraag leidt tot een melding (en aanvraag) voor een maatwerkvoorziening neemt de Wmo consulent het over. De cliënt ontvangt een bevestiging van de melding, waarin aangegeven wordt dat de cliënt de mogelijkheid heeft om vóór het nadere onderzoek, uiterlijk binnen zeven dagen na melding, een persoonlijk plan (max. 4 A4-tjes) te overhandigen waarin gemotiveerd aangegeven is welke ondersteuning volgens de cliënt nodig is. De periode van 7 dagen is wettelijke vastgelegd. Indien de belanghebbende (schriftelijk) aangeeft dat hij of zij meer tijd nodig heeft om dit gemotiveerde plan in te dienen, dan is dit mogelijk (max 10 dagen) met dien verstande dat de termijn voor het onderzoek van zes weken hiermee opschort met het aantal dagen dat het plan later ingediend is. De cliënt kan voor het opstellen van het plan gebruik maken van de kostenloze cliëntondersteuning. Het opstellen van dit plan is een vrijblijvende mogelijkheid voor de belanghebbende en geen verplicht. Daarbij wordt onderscheid gemaakt met het gemotiveerde plan dat de klant in moet dienen om in aanmerking te komen voor een PGB. Dit gemotiveerde plan heeft wel een verplicht karakter. In de brief waarin de melding van de klant bevestigd wordt, wordt aangegeven dat de klant een mantelzorger of (professionele) ondersteuner mee kan nemen naar het brede gesprek.

2.3 Onderzoek

Het brede gesprek is het uitgangspunt tijdens het uitgebreide onderzoek naar de situatie van belanghebbende. Daarbij is aandacht voor:

- de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de cliënt;
- de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp te voorzien in zijn behoefte;

- de mogelijkheid om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te komen tot verbetering van zijn situatie;
- de behoefte aan ondersteuning van de mantelzorger(s) van de cliënt;
- de mogelijkheid om gebruik te maken van algemene voorzieningen, en of
- welke eigen bijdrage voor de cliënt van toepassing is.

De Wmo consulent doet op basis van de gegevens uit het brede gesprek nader onderzoek om te bepalen of belanghebbende een voorziening of dienst op grond van de Wmo nodig heeft. Het aanvragen van een medisch advies -bij het door de gemeente gecontracteerde bureau voor sociaal medisch advies- kan onderdeel uitmaken van het onderzoek. Dit onderzoek vindt zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen zes weken plaats. De Wmo consulent zal samen met belanghebbende verder uitzoeken welke voorziening het meest geschikt is in de situatie van belanghebbende. Een passing van een voorziening (bijvoorbeeld een rolstoel), een haalbaarheidstraining of het inmeten of een offerte opmaken door woningaanpassingsbedrijf kan ook onderdeel uitmaken van het onderzoek. De consulent doet schriftelijk verslag van het gedane onderzoek. Van het gesprek worden door de Wmo consulent of een hulp- of dienstverlener van het BHT aantekeningen gemaakt die zo nodig uitgewerkt worden tot een verslag. Dit verslag kan bij de aanvraag gevoegd worden om te voorkomen dat zaken dubbel gedaan moeten worden. Belanghebbende heeft de mogelijkheid in het verslag correcties en aanvullingen aan te brengen. Deze komen niet in de plaats van het oorspronkelijke verslag, maar worden aan het oorspronkelijke verslag toegevoegd.

2.4 Aanvraag

Als belanghebbende het verslag ondertekent en het verslag is voorzien van zijn naam, burgerservicenummer (BSN), geboortedatum en een dagtekening, kan het verslag fungeren als aanvraagformulier voor een maatwerkvoorziening; als dat (mede) de uitkomst is van het gesprek. De datum waarop de aanvraag juist en volledig is, geldt als aanvraagdatum.

Indien de gemeente een aanvraag ontvangt die door een ander bestuursorgaan behandeld moet worden, heeft de gemeente doorzendplicht (art. 2:3 Awb). In de praktijk wordt de volledige aanvraag met begeleidend schrijven (of telefoongesprek) geretourneerd aan belanghebbende. Daarbij is altijd sprake van een warme overdracht in de vorm van een persoonlijk of telefonisch gesprek. De klant wordt goed geïnformeerd over de vervolgstappen die hij of zij zou moeten zetten. Slechts op uitdrukkelijk verzoek van belanghebbende kan de gemeente de aanvraag doorzenden naar het desbetreffende bestuursorgaan.

2.5 De beschikking

Belanghebbende ontvangt de beslissing op zijn aanvraag op grond van de Wmo 2015 binnen 2 weken na de aanvraag schriftelijk in een beschikking. Indien deze termijn overschreden lijkt te worden, zal op grond van de Awb de klant schriftelijk geïnformeerd worden over een verlenging van deze termijn, waarbij aangegeven wordt op welke termijn de klant de beschikking kan verwachten. In de beschikking staat: de aanvraagdatum, de beslissing, de motivering van de beslissing en informatie

over de effectivering van het besluit. De Wmo consulent zal belanghebbende doorgaans vóór verzending van de beschikking telefonisch informeren over de aard van de beslissing. Tegen deze beslissing zijn bezwaar en beroep volgens de Awb mogelijk.

In onderstaande tabel ter verduidelijking de procedure omschreven zoals dit voor klanten beschikbaar is in de factsheet "Toelichting aanmelding Wmo"

Stap 1. Aanmelding

U vult het aanmeldformulier in en levert dit in bij de Brede Hoed of stuurt het per post of e-mail. U kunt het ook in de Brede Hoed of telefonisch samen met de Wmo consulent invullen. U krijgt een ontvangstbevestiging van uw aanmelding.

Als u wil mag u een plan opstellen waarin u beschrijft wat volgens u de beste oplossingen zijn voor de problemen die u ervaart. Het plan hoeft niet lang te zijn en mag gewoon in uw eigen woorden. Als u hulp wil bij het opstellen van het plan kunt u dit vragen aan maatschappelijk werk of ouderenadviseur in de Brede Hoed. Een plan opstellen is niet verplicht. U kunt dit plan bij het aanmeldformulier voegen en binnen 1 week na aanmelding toesturen.

Stap 2. Gesprek

De Wmo consulent maakt een afspraak met u voor een gesprek bij u thuis. Tijdens dit gesprek worden alle beperkingen die u ervaart en de vragen die u heeft besproken. De Wmo consulent kijkt samen met u wat u zelf of met hulp van uw eigen omgeving kunt oplossen, waarvoor u gebruik zou kunnen maken van gewone voorzieningen in de buurt en waarvoor speciale voorzieningen nodig zijn. Bij dit gesprek mag een voor u vertrouwd persoon (partner, familielid etc.) aanwezig zijn. Dit is geen verplichting maar het kan prettig zijn als er iemand met u mee luistert.

Als uit het gesprek blijkt dat hulp die gewoon in de buurt voorhanden is voldoende voor u is schrijven we dat op in een verslag dat u ontvangt. Dan is de aanmelding daarmee afgerond.

Stap 3. Onderzoek

Als er speciale voorzieningen nodig zijn wordt er verder onderzoek gedaan naar welke voorziening voor u het meest geschikt is. Een hulpmiddel moet doorgaans eerst worden gepast of uitgeprobeerd. Voor veel voorzieningen wordt eerst een prijsopgave opgevraagd. Ook moet worden onderzocht ike organisatie voor u de beste hulp of hulpmiddel biedt. Natuurlijk wordt uw keuze of voorkeur voor een zorgaanbieder of leverancier in het onderzoek betrokken. Uitgangspunt is dat van alle goede, voor u geschikte oplossingen, de gemeente de goedkoopste vergoedt. Voorop staat natuurlijk dat de voorziening kwalitatief goed en voor u passend is.

Soms is het nodig om medisch advies op te vragen bij een onafhankelijk medisch adviseur; voor de gemeente is dit een arts van adviesbureau Treve.

De gemeente heeft zes weken de tijd voor dit onderzoek. Soms duurt dat langer doordat nog moet worden gewacht op medisch advies of op een offerte.

Stap 4: Verslag

Als het onderzoek is afgerond ontvangt u een verslag. Als u dit verslag ondertekend wordt uw aanmelding een aanvraag voor Wmo voorzieningen.

Stap 5. Beslissing

Nadat het onderzoek is afgerond heeft de gemeente uiterlijk twee weken om een beslissing op uw aanvraag te nemen. Deze termijn gaat in op het moment dat we het door u ondertekende verslag hebben ontvangen.

U krijgt altijd schriftelijk bericht over de beslissing; deze brief wordt een beschikking genoemd. Wordt uw aanvraag afgewezen, dan wordt uitgelegd waarom u de voorziening niet krijgt.

3. Criteria voor een maatwerkvoorziening

3.1 Hoofdverblijf

Een voorwaarde om voor compensatie in aanmerking te komen is dat belanghebbende zijn hoofdverblijf in Diemen heeft. Belanghebbende moet ingeschreven staan in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) van de gemeente Diemen. Hoofdverblijf betekent volgens jurisprudentie meer dan alleen ingeschreven staan in het GBA; belanghebbende moet daadwerkelijk het grootste deel van de tijd in de gemeente verblijven. Als belanghebbende kan aantonen dat hij op korte termijn in Diemen komt wonen, kan -als hij nog niet staat ingeschreven in het GBA- de aanvraag in behandeling worden genomen. Er wordt dan wel een termijn afgesproken waar binnen de inschrijving in het GBA geregeld moet zijn.

3.2 Langdurig noodzakelijk

De voorzieningen of diensten moeten langdurig noodzakelijk zijn ter compensatie van beperkingen. Dat wil allereerst zeggen dat er een noodzaak voor compensatie moet zijn. Er moet worden vastgesteld dat er sprake is van beperkingen waardoor belanghebbende niet kan deelnemen aan het leven van alle dag. Hierbij speelt de medisch adviseur (arts in dienst van een door de gemeente gecontracteerd bureau voor sociaal medisch advies) een belangrijke rol om te bepalen of voorzieningen medisch noodzakelijk zijn of dat deze juist antirevaliderend werken. De medisch adviseur kan tevens uitsluitsel geven over de vraag of er sprake is van een langdurige noodzaak. Onder 'langdurig' wordt over het algemeen verstaan langer dan 6 maanden of dat het een blijvende situatie betreft. Onder een 'blijvende situatie' wordt ook de terminale levensfase verstaan. Voor sommige maatwerkvoorzieningen, bijvoorbeeld hulp bij het huishouden, kan het ook om een kortere periode gaan, bijvoorbeeld na ontslag uit het ziekenhuis. Waar precies de grens ligt tussen kortdurend en langdurig zal per situatie verschillen. Als de verwachting is dat belanghebbende na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren, dan mag van kortdurende medische noodzaak worden uitgegaan. Bij een wisselend ziektebeeld, waarbij verbetering in de toestand opgevolgd wordt door periodes van terugval, kan uitgegaan worden van een langdurige medische noodzaak.

3.3 Voorliggende voorzieningen

Wanneer blijkt dat belanghebbende niet op eigen kracht of met hulp van het sociaal netwerk tot een oplossing kan komen, wordt beoordeeld of er zogenaamde algemene voorzieningen zijn die de problemen die belanghebbende ervaart (gedeeltelijk) kunnen oplossen. Algemene voorziening is een breed begrip. Het betreft voorzieningen waar iedereen, zonder indicatie of andere vorm van toegang, gebruik van kan maken. Algemene voorzieningen kunnen commerciële diensten zijn zoals een wasserette/stomerij of een boodschappenbezorgdienst van een supermarkt maar ook diensten zonder winst oogmerk, zoals het restaurant van een verzorgingshuis waar buurtbewoners tegen een geringe

vergoeding kunnen eten. De bedoeling is dat er steeds meer algemene voorzieningen komen zodat inwoners minder een beroep doen op (duurdere) maatwerkvoorzieningen.

In Diemen zijn bijvoorbeeld de bezorgservice van Albert Heijn en Puur (voorheen Dagwinkel) aanwezig. Bezwaar bij Albert Heijn is dat toegang tot internet vereist is en er een drempelbedrag per bestelling is. Puur kent deze bezwaren niet, maar heeft een kleiner assortiment (biologisch) en een hogere prijsstelling.

3.4 Voorliggende voorzieningen op grond van andere wet- of regelgeving

Voorliggend op de Wmo is een voorziening/dienst op grond van een andere wettelijke regeling, zoals de Wet langdurige zorg (Wlz), ziektekostenverzekering of het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV). Indien dit het geval is, zal er op grond van de Wmo geen voorziening/dienst worden verstrekt. Voorliggende voorzieningen vanuit de ziektekostenverzekeraar zijn loophulpmiddelen. Ziektekostenverzekeraars hebben afspraken met hulpmiddelendepots van thuiszorgaanbieders voor tijdelijke gebruik van krukken of een rolstoel en met hulpmiddelenleveranciers voor permanent gebruik van andere loophulpmiddelen. Het aanbod is afhankelijk van het verzekeringspakket. Vanuit de UWV en de werkgever kan er aanspraak gedaan worden op hulpmiddelen in de werksituatie en voor vervoer van en naar het werk. De Wlz is verantwoordelijke voor woningaanpassingen en diensten in een Wlz-instelling.

3.5 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Een algemeen gebruikelijke voorziening is een voorziening die voldoet aan de volgende criteria:

- Het is niet speciaal bedoeld voor personen met een beperking;
- Het is verkrijgbaar in de reguliere handel;
- Het kan voor een persoon zonder beperkingen in een financieel vergelijkbare positie worden gerekend tot het normale aanschaffingspatroon.

Een fiets met lage instap of met elektrische trapondersteuning is een goed voorbeeld van een algemeen gebruikelijke voorziening. Een dergelijke fiets wordt ook gebruikt door mensen zonder beperkingen (bijvoorbeeld door mensen die een lange afstand naar hun werk of school moeten fietsen), is gewoon bij de fietswinkel te koop is, duurder dan een gewone fiets maar is wel betaalbaar voor de meeste mensen.

In geval van een laag inkomen (op bijstandsniveau) kan een beroep worden gedaan op bijzondere bijstand of kan de Wmo consulent in overleg met de medewerker van team Sociale zaken van de gemeente beoordelen wat een passende vergoeding in de individuele situatie van de belanghebbende is.

3.6 Goedkoopst adequate maatwerkvoorziening

De verstrekking is altijd gebaseerd op de goedkoopst adequate voorziening. Er zijn vaak meerdere geschikte oplossingen, maar er wordt gekozen voor de oplossing die naar objectieve maatstaven de goedkoopste is. Indien belanghebbende een duurdere voorziening wil (die eveneens adequaat is) komen de meerkosten voor rekening van belanghebbende. In dergelijke situaties zal de verstrekking plaatsvinden in de vorm van een PGB gebaseerd op de goedkoopst compenserende voorziening.

Een voorziening kan ook bestaan uit compensatie van noemenswaardige meerkosten ten opzichte van de algemeen gebruikelijke kosten die iemand voor de noodzakelijke voorziening moet maken. Hierbij kan worden gedacht aan een auto of fiets met (specifiek vanwege de handicap noodzakelijke) aanpassingen. Een auto of fiets is algemeen gebruikelijk, dus de kosten hiervoor (normbedragen zoals vastgesteld door het NIBUD) worden niet vergoed.

3.7 Collectieve voorzieningen

Collectieve voorzieningen zijn voorzieningen die individueel worden verstrekt, maar die door meerdere personen tegelijk worden gebruikt. Tot nu toe is het collectief vervoer (in Diemen Servicetaxi genoemd) het meest duidelijke voorbeeld van een collectieve voorziening. Bij beperkingen op het gebied van vervoer ligt het primaat bij de servicetaxi. Dat wil zeggen dat wanneer men geen gebruik kan maken van het reguliere openbaar vervoer, men in aanmerking komt voor een cliëntenpasje van de Servicetaxi. Alleen wanneer is aangetoond dat de Servicetaxi niet geschikt is voor belanghebbende, zal een individuele vervoersvoorziening (zoals taxikostenvergoeding) worden verstrekt.

3.8 Verantwoordelijkheden belanghebbende versus college

In de verordening wordt uitgebreid de verantwoordelijkheid van het college en de verantwoordelijkheid van belanghebbende benoemd. In de Wmo 2015 wordt uitgegaan van wederzijdse inspanningen van zowel gemeente als belanghebbende. Er wordt zowel een beroep gedaan op de gemeente om zeer uitgebreid alle mogelijkheden om tot oplossingen te komen te onderzoeken, als op de eigen kracht van de belanghebbende van wie wordt verwacht eerst zelf naar oplossingen te zoeken voordat bij de gemeente om ondersteuning wordt gevraagd.

4. Regels voor een persoonsgebonden budget (PGB) bij een maatwerkvoorziening

Een PGB kan een geschikt instrument zijn voor de cliënt om zijn leven naar eigen wensen en behoeften in te vullen. Het is een verstrekkingvorm die bij uitstek geschikt is voor mensen die zelf de regie over hun leven kunnen voeren. De gemeente streeft ernaar dat een PGB niet noodzakelijk is, omdat alle gewenste voorzieningen op lokaal niveau aanwezig zijn, maar beseft hierbij dat dit niet in alle gevallen mogelijk is. De gemeente vindt het van belang dat mensen eigen regie over hun leven kunnen voeren en dat zij, indien zij dit wensen, hiervoor een PGB in kunnen zetten. In dit hoofdstuk zullen allereerst algemene voorwaarden en regels voor een PGB geschetst worden. Vervolgens worden deze per maatwerkvoorziening nader uitgewerkt.

4.1 Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een PGB

4.1.1 *Gemotiveerd plan*

Een maatwerkvoorziening in de vorm van een PGB wordt alleen verstrekt indien de cliënt dit gemotiveerd, aan de hand van een opgesteld plan vraagt. De cliënt moet motiveren dat het bestaande aanbod van zorg in natura niet passend is. In het plan moet duidelijk worden aangetoond dat de verstrekking van een PGB aantoonbaar leidt tot betere en effectievere ondersteuning. Ook dient de ondersteuning aantoonbaar doelmatiger te zijn. De gemeente beoordeelt of dit plan voldoet. Door het opstellen van een persoonlijk plan wordt de cliënt gestimuleerd na te denken over zijn zorgvraag, deze uit te werken en te concretiseren, en tevens het doelbereik en daarmee de kwaliteit van de zorg te evalueren. Dit plan mag maximaal 4 pagina's A4 bestrijken.

4.1.2 *Bekwaamheid van de aanvrager*

Overwegende bezwaren zijn er als er een ernstig vermoeden is dat de budgethouder problemen zal hebben met het omgaan met een PGB. De situaties waarbij het risico groot is dat het PGB niet besteedt wordt aan het daarvoor bestemde doel zijn:

- de belanghebbende handelingsonbekwaam is;
- de belanghebbende heeft als gevolg van dementie, een verstandelijke handicap of ernstige psychische problemen onvoldoende inzicht in de eigen situatie heeft;
- er sprake van verslavingsproblematiek is;
- er eerder misbruik gemaakt is van het PGB;
- eerder sprake is geweest van fraude.

Bovenstaande opsomming is niet limitatief. Er kunnen andere situaties denkbaar zijn waarin het verstrekken van een PGB niet gewenst is. In deze situaties kan een PGB worden geweigerd. Om een PGB af te wijzen op overwegende bezwaren, moet er enige feitelijke onderbouwing zijn op grond

waarvan afgewezen kan worden. Dit kan een medische onderbouwing zijn, maar ook het aantonen van schulden of eerder misbruik. De onderbouwing wordt in de beschikking vermeld.

4.1.3 Kwaliteit van dienstverlening

De kwaliteit van de dienstverlening die ingezet wordt door een PGB moet van vergelijkbare kwaliteit zijn als de dienstverlening in zorg in natura. In het gemotiveerd plan dient aangetoond te worden op welke wijze deze kwaliteit geborgd is. Daarbij dient aangetoond te worden dat er sprake is van gekwalificeerd personeel, dan wel personeel met aantoonbare ervaring. Met minderjarige hulpverleners kan per definitie geen zorgovereenkomst afgesloten worden. Ingeval een PGB wordt aangevraagd, is voor gemeenten van belang dat slechts een PGB wordt verstrekt indien naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de in te kopen diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt. Bij het beoordelen van de kwaliteit weegt het college mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.

4.2 Voorlichting

Zoals uit de Wmo 2015 is af te leiden, is het belangrijk dat belanghebbenden vooraf goed weten wat het PGB inhoudt en welke verantwoordelijkheden ze daarbij hebben. Deze voorlichting zal al bij het moment van aanvragen worden gegeven. Tijdens het brede gesprek, maar ook later tijdens de aanvraagprocedure, zal belanghebbende door de Wmo consulent worden geïnformeerd. Bij de beschikking wordt een factsheet over het PGB bij de gemeente Diemen gevoegd. Daarnaast verzorgt het servicecentrum PGB van de sociale verzekeringsbank (SVB) voorlichting voor en ondersteuning van budgethouders.

4.3 Eigen verantwoordelijkheden van de budgethouder

De budgethouder is zelf verantwoordelijk voor:

- het inkopen van de individuele voorziening, hulpmiddel of hulp;
- het aanleveren van de zorgovereenkomsten met de hulpverlener bij de SVB;
- het onderhoud, de reparaties en de verzekering van het hulpmiddel (hiervoor kunnen jaarlijks kosten tot een vastgesteld maximum bedrag worden gedeclareerd).

Degene die ingeschakeld wordt voor hulp is verantwoordelijk voor het doorgeven van loongegevens aan de belastingdienst.

4.4 Beschikking PGB

Als de belanghebbende kiest voor een PGB, wordt in de toekenningbeschikking opgenomen:

- het budget waarmee de voorziening of hulp kan worden ingekocht. De bedragen zijn opgenomen in de "financiële bijlage" en worden jaarlijks geactualiseerd;
- het feit dat er een eigen bijdrage moet worden betaald;

- de periode waarvoor deze toekenning geldt of de termijn waarbinnen de voorziening aangeschaft dient te zijn.

De toekenning eindigt wanneer:

- de budgethouder verhuist naar een andere gemeente;
- de budgethouder overlijdt;
- als de indicatieperiode of geldigheidsduur is verstreken;
- als de budgethouder aangeeft dat zijn situatie is veranderd en (de gemeente) vaststelt dat de voorziening niet meer voldoet;
- de budgethouder geen verantwoording aflegt;
- de budgethouder zijn PGB laat omzetten in ZIN.

4.5 Trekkingsrecht

In de Wmo 2015 is de verplichting opgenomen dat gemeenten PGB's uitbetalen in de vorm van trekkingsrecht. In Diemen werd al vanaf 2014 voor hulp bij het huishouden het trekkingsrecht ingevoerd. Dit houdt in dat de gemeente het PGB niet op de bankrekening van de budgethouder stort, maar op rekening van het servicecentrum PGB van de SVB. De budgethouder laat via declaraties of facturen aan de SVB weten hoeveel uren hulp zijn geleverd en de SVB zorgt vervolgens voor de uitbetaling van de zorgverlener. De niet bestede PGB bedragen worden door de SVB na afloop van de verantwoordingsperiode terugbetaald aan de gemeente. Ook de PGB's voor een hulpmiddel of voorziening moeten worden overgemaakt naar de SVB, waarna de SVB de ingezonden facturen betaald. De budgethouder is verantwoordelijk voor de juiste aanlevering van de zorgovereenkomst(en) en declaraties bij de SVB.

4.6 Inzetten sociaal netwerk of mantelzorgers

In het gemotiveerde plan van de cliënt kan belanghebbende de wens uitspreken om zijn sociale netwerk of mantelzorgers in te willen zetten. De gemeente Diemen is van mening dat de beloning van het sociale netwerk in elk geval beperkt moet blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is dan zorg in natura. Overeenkomstig de huidige Wmo-praktijk met betrekking tot informele hulp wordt hierbij in ieder geval gedacht aan diensten (zorg van mantelzorgers bijvoorbeeld). Informele hulp bij hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen komt minder voor. De cliënt aan wie een PGB wordt verstrekt, kan de hulp onder de volgende voorwaarden betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk:

- a) de beloning van het sociale netwerk dient beperkt te blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit redelijkerwijs aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is;
- b) dat deze persoon een lager tarief krijgt betaald voor zijn diensten dan het ingevolge het vastgestelde tarief zoals omschreven in deze criteria;

- c) dat deze persoon heeft aangegeven dat de zorg aan de cliënt voor hem niet tot overbelasting leidt;
- d) dat tussenpersonen of belangbehartigers niet uit het PGB mogen worden betaald;
- e) de zorgverlener moet meerderjarig zijn, en;
- f) de zorgverlener moet aantoonbaar voldoende gekwalificeerd (door opleiding en/of (werk-)ervaring) zijn voor de geïndiceerde taken.

4.7 Hoogte PGB

Een PGB is gemiddeld genomen goedkoper dan zorg in natura omdat er minder overheadkosten hoeven te worden meegerekend. Daarbij wordt in principe uitgegaan van 75% van het laagste tarief voor een voorziening in natura. Dit kan per maatwerkvoorziening verschillen en dit wordt in de volgende paragrafen nader uitgewerkt. De gemeente kan daarbij onderscheid maken tussen ondersteuning die wordt geleverd door het sociale netwerk, door hulpverleners die werken volgens de kwaliteitsstandaarden en hulpverleners die dat niet doen (zoals werkstudenten, zzp'ers e.d.). De maximale hoogte van een PGB is begrensd op de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate door het college ingekochte maatwerkvoorziening in natura. De hoogte van het PGB is bepaald aan de hand van het aantal uren zorg/ hulp dat cliënten daadwerkelijk nodig hebben. Daarbij is er geen sprake van een vrij besteedbaar bedrag en kunnen geen eenmalige uitkeringen of feestdagenuitkeringen betaald worden uit het PGB. Ook voor bemiddeling door tussenpersonen of belangbehartigers mag geen geld gebruikt worden uit het PGB. Ook administratiekosten kunnen niet betaald worden uit het PGB, aangezien het SVB het grootste deel van de administratie op zich neemt. Reiskosten voor de hulpverlener kunnen wel betaald worden uit het PGB. Daarbij bestaat er de mogelijkheid om een maandloon af te spreken met de hulpverlener.

4.7.1 PGB voor hulp bij het huishouden

Omdat het bij hulp bij het huishouden (HH) gaat om de inhuur van menskracht, is het bij deze voorziening extra belangrijk dat de belanghebbende goed weet wat zijn rechten en plichten zijn. In het indicatietraject wordt nagegaan of de belanghebbende ook daadwerkelijk in staat is de eigen regie te voeren.

Voorwaarden:

De Wmo stelt dat de belanghebbende met zijn PGB een gelijkwaardige voorziening moet kunnen treffen. Voor hulp bij het huishouden betekent dit dat er een zorgverlener van betaald moet worden conform het minimum loon (en dat er zo nodig werkgeverslasten uit betaald moeten kunnen worden). De gemeente keert een "bruto" PGB uit aan het SVB, hierop is geen eigen bijdrage in mindering gebracht. Het toegekende PGB dient te worden aangewend voor de inkoop van Hulp bij het Huishouden.

Voor hulp bij het huishouden geldt aanvullend dat de toekenning eindigt:

- op de laatste dag van de indicatieperiode;
- als de budgethouder wordt opgenomen in een Wlz-instelling en deze opname een permanent karakter heeft;
- als de budgethouder langer dan 2 maanden aaneengesloten is opgenomen in een instelling;
- als de budgethouder recht heeft op hulp bij het huishouden volgens een andere regeling;
- als de budgethouder verhuist naar een andere gemeente;
- als de budgethouder aangeeft geen PGB meer te willen ontvangen en eventueel kiest voor een verstrekking in natura. In dat geval blijft het recht op hulp bij het huishouden (bij ongewijzigde omstandigheden) bestaan, maar wijzigt de vorm en krijgt belanghebbende een nieuwe beschikking. Belanghebbende kan één keer per jaar wisselen tussen het PGB en verstrekking in natura.

Hoogte PGB voor hulp bij het huishouden

De hoogte van het PGB-bedrag is 75% van het laagste tarief voor hulp in natura (ZIN) tenzij in het plan gemotiveerd is aangegeven dat de kosten hoger zijn door bijvoorbeeld het inschakelen van een zorginstelling. Op dat moment is de bijdrage maximaal het laagste tarief van een voorziening in natura.

4.7.2 PGB bij rolstoelen, losse woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen

Programma van eisen

Wanneer belanghebbende kiest voor een PGB krijgt hij na indicatie bij de beschikking een Programma van Eisen (PvE) waar de voorziening aan moet voldoen. De belanghebbende kan op basis van dit programma van eisen zelf de voorziening aanschaffen.

Als belanghebbende een andere voorziening wil, kan hij daarvoor kiezen onder de voorwaarde dat de voorziening geen (andere) belemmeringen oproept. De voorziening die de belanghebbende aanschaf moet wel de beperking op hetzelfde niveau compenseren als in het programma van eisen wordt gesteld en niet slechts een deel van het probleem oplossen.

Duur van de toekenning

De voorziening in de vorm van PGB wordt toegekend voor een periode van 5 jaar (tenzij anders beschreven in de beschikking). Als de voorziening tussentijds niet blijkt te voldoen en er geen sprake is van veranderde omstandigheden, kan geen beroep worden gedaan op een vervangende voorziening.

De situatie van de belanghebbende kan verslechteren. Als wordt verwacht dat de belanghebbende (langzaam) achteruit zal gaan, wordt dit ook opgenomen in het PvE. Indien nodig dient belanghebbende mee te werken aan een medisch onderzoek of een passing.

Hoogte PGB voor rolstoelen, losse woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen

Het PGB-bedrag voor voorzieningen dient in beginsel toereikend en vergelijkbaar te zijn met de natura voorziening. De bedragen zijn afgeleid van de bedragen die gelden voor de natura voorzieningen, zonder daarbij voor de gemeente geldende kortingen. De kosten van de individuele afgestemde aanpassingen worden op grond van de offerte van de hulpmiddelenleverancier vastgesteld. Als de naturaverstrekking een tweedehands voorziening betreft, wordt de kostprijs daarop gebaseerd, met een looptijd gelijk aan de verkorte termijn waarop de zaak technisch is afgeschreven. In de beschikking wordt een bedrag opgenomen voor verzekering en onderhoud en reparaties. Deze kosten worden vergoed op declaratiebasis tot een -in de beschikking vastgesteld- maximum bedrag per jaar. De hoogte van het PGB-bedrag en de voorwaarden voor de verantwoording zijn opgenomen in de beschikking. Een aanvraag voor een PGB kan geweigerd worden voor zover de kosten van het PGB hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening. De situatie waarin het door de cliënt beoogde aanbod duurder is dan het aanbod van het college betekent dus niet bij voorbaat dat het PGB om die reden geheel geweigerd kan worden. Cliënten kunnen zelf bijbetalen wanneer het tarief van de door hen gewenste aanbieder duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod. Het college kan het PGB slechts weigeren voor dat gedeelte dat duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen doordat de gemeente vanwege inkoopvoordelen maatwerkvoorzieningen al snel goedkoper zal kunnen leveren dan wanneer iemand zelf ondersteuning inkoop met een PGB.

Aanschaf

Na ontvangst van de beschikking heeft belanghebbenden 6 maanden de tijd om de voorziening aan te schaffen. De Wmo consulent zal belanghebbende na ongeveer vier maanden contact opnemen met belanghebbende om te vragen of het lukt om een voorziening aan te schaffen. Mocht het nodig zijn dan krijgt belanghebbende dan de mogelijkheid om alsnog naar natura over te stappen.

Omzetting PGB in voorziening in natura

Een omzetting van het PGB in een voorziening in natura is niet meer mogelijk nadat het PGB reeds is besteed aan een voorziening. De belanghebbende moet dan ten minste 5 jaar wachten met het doen van een nieuwe aanvraag. Een voorziening of een PGB voor een voorziening wordt immers maar per 5 jaar verstrekt.

Intrekking

In artikel 17 van de verordening is opgenomen dat de voorziening ingetrokken kan worden als de belanghebbende de voorziening niet binnen 6 maanden aanschaft.

4.7.3 PGB bij individuele begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf

Omdat het bij begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf gaat om de inhuur van menskracht, is het bij deze voorziening extra belangrijk dat de belanghebbende goed weet wat zijn rechten en

plichten zijn. In het indicatietraject wordt nagegaan of de belanghebbende ook daadwerkelijk in staat is om een PGB te (laten) beheren.

Hoogte PGB bij individuele begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf

De hoogte van het PGB bedrag is bepaald aan de hand van de tarieven die in de AWBZ gehanteerd. Daarbij is, net als bij de inkoop van de zorg in natura een korting van 15% gehanteerd. De hoogte van deze bedragen zijn terug te vinden in de financiële bijlage (bijlage 1). Daarbij wordt bij de berekening van het aantal uren uitgegaan van het midden van de klasse. Het tarief voor een PGB is mede gebaseerd op een door de cliënt opgesteld plan over hoe hij het PGB gaat besteden. Het bedrag is toereikend om effectieve en kwalitatief goede zorg in te kopen, en bedraagt ten hoogste de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate maatwerkvoorziening in natura.

4.8 Overgangsrecht

In de Wmo 2015 is een overgangsrecht opgenomen voor klanten die en indicatie hebben vanuit de AWBZ. Dit overgangsrecht geldt in 2015 ook voor personen die gebruik maken van een PGB. Zij behouden in 2015 hun PGB uit de AWBZ met de bijbehorende voorwaarden. In de loop van 2015 zullen alle klanten met een PGB geherindiceerd worden en vanaf 2016 gelden ook voor hen de voorwaarden uit de Wmo.

5. Regels voor bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen

De wet maakt een onderscheid tussen de bijdragen in de kosten van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. De bijdragen in de kosten van algemene voorzieningen mag de gemeente bepalen en dit mag kostendekkend zijn. De bijdragen in de kosten van maatwerkvoorzieningen zijn gelimiteerd tot een bedrag gelijk aan de kostprijs van de voorziening.

5.1 Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen

Voor bijna alle maatwerkvoorzieningen verstrekt na 1 januari 2012 verstrekt vanuit de Wmo wordt een eigen bijdrage opgelegd, behalve voor de rolstoel. Hierbij gaat het om de maximale eigen bijdrage die wettelijk is vastgelegd. Wettelijk is geregeld dat het CAK (Centraal Administratie Kantoor) de eigen bijdrage vaststelt, oplegt en int. Vervolgens vindt afdracht aan de gemeente plaats.

De hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van:

- de hoogte van het jaarinkomen (gebaseerd op twee jaar voorafgaand aan het jaar waarin de aanvraag is gedaan) van belanghebbende;
- de samenstelling van het huishouden van belanghebbende;
- de leeftijd van belanghebbende;

- de kosten van het hulpmiddel of voorziening en PGB;

De duur van de eigen bijdrage:

Voor alle maatvoorzieningen geldt de termijn conform de afschrijvingsperiode. De eigen bijdrage mag niet hoger zijn dan de werkelijke kosten van de voorziening.

De procedure:

- De Wmo-consulent maakt tijdens het gesprek met de klant een proefberekening van de eigen bijdrage of informeert de cliënt hoe hij deze berekening zelf kan maken;
- De gemeente stuurt de cliëntgegevens naar het CAK;
- Indien van toepassing verstrekt de zorgaanbieder gegevens over de daadwerkelijk geleverde diensten aan het CAK;
- Het CAK stelt de eigen bijdrage vast;
- Het CAK stuurt een definitieve beschikking naar de belanghebbende;
- Het CAK stuurt de factuur waarop de eigen bijdrage voor het PGB in rekening wordt gebracht, naar de belanghebbende;
- Het CAK stelt de middelen beschikbaar aan de gemeenten.

5.2 Eigen bijdrage algemene voorziening

Voor algemene voorzieningen kan een eigen bijdrage vastgelegd worden die kostendekkend mag zijn. Dit wordt per algemene voorziening nader bepaald. De gemeente is van mening dat de hoogte van de kosten van een algemene voorziening niet mogen leiden tot niet-gebruik van belanghebbenden.

6. Verstrekkingen

De Wmo 2015 gaat uit van maatwerk aan de klant door te kijken naar de beperkingen die iemand ondervindt door de handicap die hij heeft. Twee personen met dezelfde beperking kunnen voor andere voorzieningen in aanmerking komen, omdat zij op andere terreinen beperkingen ondervinden. Het is in deze beleidsregels dan ook niet de bedoeling om een lijst op te stellen waar iemand voor in aanmerking komt met een bepaalde beperking. Per persoon wordt eerst gekeken naar de mogelijkheden om zelf of in het netwerk oplossingen te vinden voor zijn beperking. Wel is getracht om, mede op basis van jurisprudentie richtlijnen te geven waarin een maatwerkvoorziening kan voorzien.

6.1 Hulp bij het huishouden

Het kunnen voeren van een huishouden maakt langer zelfstandig wonen in de eigen leefomgeving mogelijk. Adequaat een huishouden voeren is een zeer subjectief begrip waarop een ieder (anders wellicht dan bij hulpmiddelen) eigen normen en waarden hanteert. Om dit te objectiveren en zo beter de noodzaak voor een maatwerkvoorziening te kunnen vaststellen en met name ook het aantal uren/minuten dat nodig is om het huis schoon en leefbaar te houden te bepalen is al onder de AWBZ beleid ontwikkeld wat ook onder de Wmo nog altijd stand houdt. In jurisprudentie over hulp bij het huishouden worden de door het CIZ (destijds voor de AWBZ-functie huishoudelijke verzorging) ontwikkelde normtijden aanvaard al werd daarbij wel aangetekend dat in de Wmo de gemeente wel moet kunnen aantonen dat rekening gehouden is met de specifieke persoonskenmerken van de aanvrager.

6.1.1 Vormen van hulp bij het huishouden

In Diemen bestaan er 2 typen huishoudelijke hulp:

1. Huishoudelijk hulp 1 (HH1); hierbij ligt de nadruk op het overnemen van huishoudelijke taken (schoonmaken waarbij cliënt zelf kan aangeven wat er moet gebeuren).
2. Huishoudelijke hulp 2 (HH2); hierbij ligt de nadruk op de regiefunctie. Dit type hulp is voor mensen die zelf niet goed kunnen aangeven wat precies schoongemaakt moet worden of moeite hebben bij het organiseren van het huishouden.

Huishoudelijke taken bij HH1:

- Licht huishoudelijke taken;
- Zwaar huishoudelijke taken;
- Wasverzorging;
- Broodmaaltijden bereiden;
- Signaleren van veranderingen in gezondheid of sociale situatie.

Huishoudelijke taken bij HH2:

- Huishoudelijke werkzaamheden zoals onder HH1;
- Dagelijkse organisatie van het huishouden;
- Verzorging van inwonende kinderen;
- Het aanleren en activeren van huishoudelijke taken.

Bij de beoordeling van de noodzaak en het aantal uren hulp bij het huishouden wordt uitgegaan van de specifieke persoonskenmerken van de cliënt, zijn situatie met huisgenoten en sociaal omgeving. Om richting te geven aan deze beoordeling zal gebruik worden gemaakt van een aantal begrippen en richtlijnen die eerder in de Wmo en voormalige AWBZ ook werden gebruikt. Deze richtlijnen zijn in jurisprudentie bevestigd en verschaffen inzicht in wat redelijkerwijs van een cliënt en zijn sociale omgeving mag worden verwacht om zelf op te lossen en waar een beroep op algemene en voorliggende voorzieningen op kan worden gedaan.

6.1.2 Uitstelbare en niet uitstelbare taken

Bij huishoudelijke taken wordt onderscheid gemaakt tussen uitstelbare taken en niet- uitstelbare taken.

- Uitstelbare taken; zijn taken die gefaseerd over de week uitgevoerd kunnen worden, zoals: wasverzorging en de zwaar huishoudelijke taken.
- Niet-uitstelbare taken; zijn taken die dezelfde dag of binnen afzienbare tijd uitgevoerd moeten worden, zoals: maaltijden verzorgen, afwassen en opruimen (en in geval van calamiteiten of door de aandoening veroorzaakte extra bevuilding: sanitair schoonmaken en wasverzorging).

6.1.3 Meerhulp

Bij bepaalde problematiek zoals incontinentie of COPD kan een extra aantal minuten hulp worden geïndiceerd. Dit gebeurt alleen wanneer op grond van medisch advies de noodzaak is vastgesteld dat dit noodzakelijk is voor cliënt. Bij jonge kinderen kan voor bepaalde taken ook een extra aantal minuten hulp worden geïndiceerd. Voor de normtijden meerhulp zie bijlage 2: "Normtijden hulp bij het huishouden".

6.1.4 Voorliggende voorzieningen

Dat wil zeggen dat als eerst wordt bekeken of deze een oplossing bieden alvorens en maatwerkvoorziening wordt verstrekt. In geval van vragen op het gebied het voeren van een huishouden kan worden gedacht aan van algemene technische hulpmiddelen zijn: afwasmachine, aangepast bestek, wasmachine, wasdroger, verhoging voor wasmachine of wasdroger en stofzuiger. Voorbeelden van voorliggende algemene voorzieningen zijn: boodschappenbezorgdienst, vriesversmaaltijden, alarmering, glazenwasser, hondenuitlaatservice, klussendienst, kinderopvang.

Deze voorzieningen zijn aanwezig in de gemeente. Er wordt hierbij rekening gehouden met individuele omstandigheden van cliënt zoals: beschikbare ruimte in geval van technische hulpmiddelen in de woning en financiële mogelijkheden bij zowel aanschaf van technische hulpmiddelen als bij gebruik van voorliggende voorzieningen.

6.1.5 Gebruikelijke hulp

Indien de cliënt huisgenoten heeft (partner, kind, familielid) die wel in staat zijn huishoudelijk werk te verrichten, komt men niet in aanmerking voor hulp bij het huishouden. Dit wordt gebruikelijke hulp genoemd. Gebruikelijke hulp heeft een verplichtend karakter en hierbij wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, gezinssamenstelling, drukke werkzaamheden of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden. Iedere volwassene wordt geacht ook naast een drukke baan of gezin een huishouden te voeren. Jonge volwassenen in de leeftijd van 18 tot 23 jaar worden geacht een eenpersoonshuishouden te kunnen voeren. Vanaf 23 jaar wordt iemand geacht een meerpersoonshuishouden te kunnen voeren. Van kinderen in de leeftijd tussen 12 en 18 jaar wordt verwacht dat zij hun eigen kamer schoonhouden en een bijdrage leveren in de licht huishoudelijke taken (zoals tafel afruimen, afwassen, kleding in de wasmand doen, kleine boodschappen doen).

Aangezien bij iedere vraag een onderzoek naar de individuele kenmerken en mogelijkheden van de aanvrager wordt gedaan is het mogelijk om af te wijken van gebruikelijke hulp. Uit jurisprudentie van de Wmo en voormalige AWBZ is bekend dat als een huisgenoot in aaneengesloten perioden van 7 etmalen vanwege werk afwezig is (bijvoorbeeld een vrachtwagenchauffeur voor internationaal transport) kan geen gebruikelijke hulp kan worden verwacht. Wanneer een huisgenoot minder dan 7 etmalen afwezig is zal onderzocht moeten worden in hoeverre de huisgenoot een deel van de (uitstelbare) taken al dan niet kan overnemen.

Voor huisgenoten die aangeven geen huishoudelijke taken over te kunnen nemen omdat ze niet weten hoe dit moet en dit nog nooit hebben gedaan, kan korte tijd huishoudelijke hulp worden ingezet om de huisgenoot de vaardigheden aan te leren. Van mensen boven de 75 jaar wordt niet verwacht dat zij zware huishoudelijke taken, de wasverzorging en het bereiden van de warme maaltijden kunnen aanleren. Opruimen, afwassen, koffiezetten en een broodje maken, zijn eenvoudige activiteiten die wel nog aan te leren zijn voor een 75 plusser.

6.1.6 Overbelasting

Wanneer een huisgenoot overbelast blijkt te zijn door de zorg voor cliënt, kan tijdelijk hulp bij het huishouden worden ingezet. De overbelasting moet worden vastgesteld door de medisch adviseur. Van cliënt en huisgenoot wordt dan verwacht dat zij (eventueel met ondersteuning van de mantelzorgconsulent of andere cliëntondersteuner) onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de overbelasting te verminderen, zodat op den duur de huishoudelijke taken weer door de huisgenoot kunnen worden overgenomen. Alleen wanneer blijkt dat -na een tijdelijke indicatie- ondanks pogingen

van betrokkenen om tot oplossingen te komen het echt niet mogelijk is om de overbelasting te reduceren, kan langdurig hulp bij het huishouden worden ingezet.

6.1.7 Voortzetten hulp na overlijden huisgenoot

Wanneer cliënt overlijdt en een huisgenoot die beperkingen heeft achterblijft, zal de hulp bij het huishouden gedurende 6 weken worden voortgezet. Zo heeft de achterblijvende huisgenoot 6 weken de tijd om de hulp op een andere manier te organiseren of de (veranderende) indicatie op zijn/haar naam te kunnen laten zetten.

6.1.8 Invloed van de woning of woonvorm op de hulp bij het huishouden

Een grotere woning leidt niet vanzelfsprekend tot meer uren hulp. Er wordt uitgegaan van het niveau van sociale woningbouw. Dus bijvoorbeeld: een inpandig zwembad wordt niet meegerekend bij de urenopbouw van de indicatie.

Bij kamerverhuur wordt de huurder van de betreffende ruimte niet als een huisgenoot gezien van wie gebruikelijke hulp wordt verwacht. Dat er sprake is van kamerhuur moet met een huurovereenkomst worden aangetoond. Als mensen zelfstandig samenwonen op één adres en gemeenschappelijke ruimte delen wordt verwacht dat het aandeel in het schoonmaken van de gedeelde ruimtes bij uitval van één van de bewoners wordt overgenomen door een andere bewoner. Hulp bij het huishouden wordt dan alleen geleverd aan de woonruimte van cliënt en een evenredig deel van het schoonmaken van de gemeenschappelijke ruimte. Hierbij kan worden gedacht aan woongroepen of vormen van beschermd wonen of meerdere generaties in één huis.

Voor de aanwezige beschermde woonvormen in Diemen worden specifiek op de situatie afgestemde uren hulp geïndiceerd. Hierbij wordt naast de eigen mogelijkheden van de bewoners ook rekening gehouden met het doel en de intensiviteit van het gebruik van de gemeenschappelijke ruimtes.

In vakantiewoningen, tweede woningen, hotels/pensions, kamerhuur wordt in beginsel geen hulp bij het huishouden verstrekt. Aangezien een vakantie doorgaans van korte duur is, er is sprake van uitstelbare taken of kan schoonmaak bij de verhuurder worden ingekocht.

6.1.9 Warme maaltijden

In Diemen kan op basis van een indicatie gebruik worden gemaakt van een warme maaltijdvoorziening, uitgevoerd door Vers aan tafel (onderdeel van Cordaan), gesubsidieerd door de gemeente. De indicatie hiervoor wordt gesteld door de Wmo consulent. Als de cliënt (tijdelijk) niet in staat is zelf warme maaltijden te bereiden en ook niet in staat is diepvriesmaaltijden op te warmen, dan komt men in aanmerking voor een warme maaltijdvoorziening. Het betreft een klein aantal cliënten die bedlegerig zijn of cognitieve beperkingen hebben. Het is onzeker hoe lang deze voorziening kan blijven bestaan, omdat in omliggende gemeenten de subsidie stopt en de leverancier van warme maaltijden daardoor wellicht niet kan blijven bestaan. Er wordt onderzocht hoe deze voorziening in de toekomst vorm zal worden gegeven.

6.2 Rolstoelvoorziening

Een rolstoel zou wel haast gezien kunnen worden als hét symbool van een beperking. Zich zelf kunnen verplaatsen is essentieel bij zelfredzaamheid en participatie.

Wij onderscheiden de volgende rolstoelvoorzieningen:

- Handmatig voortbewogen rolstoel;
- Elektrisch voortbewogen rolstoel;
- Aanpassingen aan de rolstoel.

Met aanpassingen wordt bedoeld; extra onderdelen die niet standaard op een rolstoel zitten (zoals comfort beensteunen of een werkblad), maar wel noodzakelijk zijn voor de cliënt. Accessoires zoals een boodschappenmand en een extra spiegel zijn doorgaans niet noodzakelijk, maar wenselijk en worden daarom niet vergoed. Bewoners van een instelling die voorheen een AWBZ-instelling werd genoemd kunnen voor een rolstoel beroep doen op de Wet langdurige zorg (Wlz).

6.3 Sportvoorziening

Sporten kan een belangrijk middel tot participatie zijn. Wanneer het voor de cliënt zonder sporthulpmiddel niet mogelijk is om een sport te beoefenen en de kosten hiervoor aanzienlijk hoger zijn -dan de gebruikelijke kosten die een persoon zonder beperkingen heeft voor dezelfde (of een vergelijkbare) sport-, kan een sportvoorziening worden verstrekt. Dat kan een sportrolstoel zijn maar ook een ander hulpmiddel. Op grond van eerdere regelgeving Wmo en jurisprudentie kan worden gesteld dat het redelijk is om maximaal eens per drie jaar hiervoor een vergoeding te verstrekken. De aanvrager moet aantonen dat er sprake is van een actieve sportbeoefening. De ervaring leert dat sportclubs, sponsors of fondsen vaak bereid zijn een deel van de kosten te vergoeden. Bovendien kost sporten zonder beperking ook geld dus mag van de aanvrager zelf ook worden verwacht dat hij een deel van de kosten draagt.

6.4 Woonvoorzieningen

Om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen in de eigen leefomgeving (dat kan de eigen woning zijn of een geschiktere woning in dezelfde omgeving) zijn er tegenwoordig veel voorzieningen die dit mogelijk maken. In deze paragraaf een toelichting op verschillende soorten woonvoorzieningen en een aantal, dat bij de beoordeling van de noodzaak van een voorziening en in de jurisprudentie over dit onderwerp een rol spelen.

Wij onderscheiden de volgende woonvoorzieningen:

- Losse woonvoorzieningen; voorzieningen die niet nagelvast, dus verplaatsbaar zijn (bijvoorbeeld een toiletstoel);
- Bouwkundige woonvoorziening; nagelvaste voorzieningen (bijvoorbeeld een douchezitje aan de muur of een ophoging van de tegels bij de voordeur);
- Verhuiskostenvergoeding

Voor kortdurend gebruik (maximaal 6 maanden) zijn losse woonvoorzieningen te leen via het uitleendepot van thuiszorgaanbieders of hulpmiddelenleveranciers. Losse voorzieningen hebben als voordelen dat ze vaak snel kunnen worden ingezet, soms voordeliger zijn, vaak voor meerdere doeleinden kunnen worden ingezet (bijvoorbeeld: een douchestoel ook gebruiken om aan de wastafel te zitten of om op te zitten bij het aankleden) en meegenomen kunnen worden in geval van verhuizing.

Losse voorzieningen zijn daarom veelal voorliggend op bouwkundige woonvoorzieningen. Een losse tillift is bijvoorbeeld te verkiezen boven een plafondlift.

Losse woonvoorzieningen kunnen zowel in bruikleen als in eigendom worden verstrekt. Relatief goedkope hulpmiddelen (waarvan de kosten van transport en reiniging voor herverstrekking niet opwegen tegen de kosten van verstrekking van een nieuw hulpmiddel), zullen in eigendom worden verstrekt.

6.4.1 Algemeen gebruikelijke woonvoorzieningen

Veel woonvoorzieningen zijn tegenwoordig in de reguliere handel te koop, worden ook door mensen zonder beperkingen gebruikt en worden daarom als algemeen gebruikelijk beschouwd. Voorbeelden hier van zijn:

- Verhoogde toiletput;
- Eenvoudige wandbeugels (handgrepen);
- Hendelmengkranen en thermostatische kranen;
- Antislipbehandeling badkamervloer;

Douchestoelen en losse toiletverhogers worden in toenemende mate tegen redelijke prijzen in bouwmarkten en warenhuizen verkocht. De verwachting is dan ook dat de eenvoudige (niet aangepaste) modellen binnenkort als algemeen gebruikelijk zullen worden beschouwd.

6.4.2 Normaal gebruik van de woning

Uit jurisprudentie blijkt dat een woningaanpassing als doel heeft normaal gebruik van de woning mogelijk te maken. Onder normaal gebruik wordt verstaan dat de elementaire woonfuncties mogelijk moeten zijn: slapen, lichaamsreiniging, toiletgang, het bereiden en consumeren van voedsel en het zich verplaatsen in de woning. Voor kinderen komt daarbij het veilig kunnen spelen in de woning. Er worden geen hobby- of studeerruimtes aangepast of bereikbaar gemaakt, omdat het hier geen elementaire woonfuncties betreft. Ook worden geen aanpassingen vergoed voor voorzieningen met een therapeutisch doel zoals dialyseruimte en therapeutisch baden.

6.4.3 Bezoekbaar

Het is binnen de Wmo niet langer wettelijk verplicht om een vergoeding te verstrekken om een woning bezoekbaar te maken. De gemeente Diemen kiest ervoor om in sommige gevallen, wanneer de cliënt in een Wlz-instelling woont, één woning waar hij regelmatig op bezoek komt (bijvoorbeeld van ouders)

bezoekbaar te maken. Bezoekbaar houdt in dat de cliënt toegang tot de woning, één verblijfsruimte (bijvoorbeeld de woonkamer) en het toilet heeft. Er worden geen aanpassingen vergoed om logeren mogelijk te maken.

6.4.4 Woninganering

Wanneer sprake is van aantoonbare beperkingen ten gevolge van COPD, astma of allergie (zolang de allergie niet voortvloeit uit de aard van de gebruikte materialen in de woning of de bouwtechnische staat van de woning) en waarbij een door een longverpleegkundige of andere deskundige opgesteld plan voor een algehele aanpak (schoonmaakregime, medicatie etc.) van de klachten is opgesteld waaruit blijkt dat vervanging van vloerbedekking of gordijnen noodzakelijk is kan hiervoor (onder voorwaarden) een PGB worden verstrekt. Dit PGB is nadrukkelijk bedoeld als vergoeding van zogenaamde meerkosten, dus kosten die zonder de plotseling opgetreden beperkingen niet nodig zouden zijn en waarvoor niet kon worden gereserveerd. Voorwaarden en bedragen staan in bijlage 1: "Financiële bijlage".

6.4.5 Grote woningaanpassingen versus verhuizen

In de oude Wmo kende men het verhuisprimaat, dat wilde zeggen dat de woning alleen werd aangepast wanneer verhuizen naar een geschikte woning niet mogelijk of niet de goedkoopst adequate oplossing was. Het verhuisprimaat werd opgelegd wanneer woningaanpassingen boven een bepaald normbedrag uit kwamen. Dit om te voorkomen dat de gemeente voor onbeheersbare kosten kwam te staan. In de nieuwe Wmo wordt de nadruk voor alle soorten aanvragen gelegd bij het onderzoek naar de persoonskenmerken en de mate waarin de aanvrager de noodzaak tot hulp of voorzieningen had kunnen voorzien. Als uiteindelijk een maatwerkvoorziening nodig is (dat kunnen woningaanpassingen zijn) wordt wel - onveranderd - de goedkoopst adequate voorziening verstrekt. Bij met name grote woningaanpassingen zal dus nog steeds de afweging worden gemaakt of dit de goedkoopst adequate oplossing is. Om discussie over wat al dan niet grote woningaanpassingen te objectiveren en richting te geven zal nog steeds het verhuisprimaatbedrag (zie Financieel besluit) worden gehanteerd. Als de kosten boven dit bedrag komen, en geen sprake is van zwaarwegende redenen waardoor aanpassen toch noodzakelijk is, worden geen woningaanpassingen toegekend maar wordt de cliënt geadviseerd te verhuizen en wordt eventueel – indien nodig- ondersteuning geboden bij het vinden van geschikte woonruimte. Deze mogelijkheden tot ondersteuning zijn zeer beperkt omdat de gemeente geen invloed heeft op de woningmarkt maar kunnen bestaan uit plaatsing op de lijst voor vrijkomende rolstoelwoning of hulp door een cliëntenondersteuner bij het zoeken op WoningNet of Funda.

6.4.6 Voorzienbaarheid

Uit de criteria voor een maatwerkvoorziening in artikel 8 van de verordening blijkt dat de cliënt alleen voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt als de noodzaak tot ondersteuning redelijkerwijs niet vermijdbaar was, de voorziening niet voorzienbaar was of van cliënt niet verwacht kon worden dat hij maatregelen getroffen zou hebben die de hulpvraag overbodig hadden gemaakt. Dit betekent

bijvoorbeeld dat wanneer men verhuist naar de woning waarvan bij verhuizing duidelijk is dat deze niet geschikt is voor de cliënt of zijn huisgenoten dat men niet in aanmerking komt voor woningaanpassingen.

6.4.7 Verhuiskosten

Een Nederlander verhuist in zijn leven gemiddeld 7 keer, bijvoorbeeld bij het verlaten van het ouderlijk huis, groter wonen i.v.m. gezinsuitbreiding, kleiner gaan wonen als de kinderen uit huis zijn etc. Een verhuizing die samen hangt met een levensfase (bijvoorbeeld ouder worden en kleiner en gelijkvloers willen gaan wonen) is voorzienbaar. Deze verhuizingen worden als algemeen gebruikelijk beschouwd en hiervoor heeft men geld kunnen reserveren. Hiervoor wordt geen verhuiskostenvergoeding verstrekt. Wanneer er sprake is van een dusdanig laag inkomen dat geld reserveren niet of slechts in beperkte mate mogelijk is kan hiervoor een beroep worden gedaan op de bijzondere bijstand. Als men ten gevolge van plotseling opgetreden beperkingen onvoorzien met een verhuizing wordt geconfronteerd dan kan mogelijk wel een verhuiskostenvergoeding worden verstrekt.

De hoogte van de verhuiskostenvergoeding zal worden afgestemd op de grootte van het huishouden en de eigen financiële mogelijkheden van de aanvrager. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten van verhuizing en herinrichting en zal verstrekt worden in de vorm van een PGB.

De cliënt dient zelf te zoeken naar geschikte woonruimte. Een cliëntondersteuner kan hierbij, indien nodig, ondersteuning bieden. Aangepaste woningen onder de huurtoeslaggrens worden door corporaties leeg gemeld bij de gemeente. De gemeente beoordeelt wie er wacht op een aangepaste woning en voor wie de woning (bijvoorbeeld gezien het aantal kamers) geschikt zou zijn. De Wmo consulent bezichtigt samen met cliënt de woning om te beoordelen of deze geschikt is. Uiteraard beslist cliënt zelf of hij de woning wil aanvaarden. Bij een weigering belandt cliënt niet direct onderaan de lijst, maar de Wmo consulent zal hem wel confronteren met het feit dat er slechts weinig aangepaste woningen vrij komen. Bij meerdere - volgens de Wmo consulent onterechte - , weigeringen zal cliënt wel onderaan de wachtlijst worden geplaatst. Hoewel de plaats op de wachtlijst weinig invloed heeft op de snelheid waarmee geschikte woonruimte wordt gevonden, want als men bovenaan staat kan het toch lang duren voor er een geschikte woning vrij komt.

Tenslotte kan een verhuiskostenvergoeding worden toegekend wanneer de cliënt een aangepaste woning, op verzoek van de gemeente verlaat. Het betreft situaties waarbij de persoon voor wie de woning was aangepast is verhuisd naar een WLZ-instelling of wanneer een partner is overleden waarvoor de aangepaste woning noodzakelijk was.

In uitzonderlijke situaties kan een vergoeding worden geboden voor tijdelijke dubbele woonlasten (maximaal 3 maanden) bijvoorbeeld wanneer cliënt gedurende de uitvoering van de woningaanpassing niet in de eigen woning kan wonen.

7. Vervoer

De Wmo heeft tot doel om cliënten te laten participeren in de samenleving. Vervoer speelt hierbij een belangrijke rol; Wanneer een cliënt problemen ervaart op het gebied van vervoer zal worden onderzocht of en welke beperkingen cliënt heeft en wat de vervoersbehoefte is. Er wordt bekeken in hoeverre men zelf in de vervoersbehoefte kan voorzien (bijvoorbeeld: heeft cliënt een auto of een brommer), hulp kan inschakelen van het eigen netwerk (bijvoorbeeld: kan cliënt meerijden met de buurvrouw naar de kaartclub of kan met een familielid uit Groningen naar cliënt toekomen in plaats van daar naar toe te reizen), gebruik kan maken van een algemene voorziening (Servicetaxi voor mensen boven de 75 jaar) of dat een individuele voorziening noodzakelijk is. Om beperkingen en vervoersbehoefte inzichtelijk te maken onderscheiden we 3 soorten afstanden:

- De korte afstanden; loop- en fietsafstand in de directe omgeving (bijvoorbeeld om een brief te posten, kinderen naar school te brengen of de dichtstbijzijnde winkels te bezoeken)
- De midden-lange afstanden; dat zijn de afstanden die een persoon zonder beperkingen per fiets, brommer, auto of openbaar vervoer aflegt binnen de regio (bijvoorbeeld naar een (groter) winkelcentrum, ziekenhuis of uitgaanscentra).
- De lange afstanden; naar bestemmingen buiten de regio.

Bij deze afstanden is geen absolute grens aan te geven. Wat de ene persoon bijvoorbeeld een normale fietsafstand vindt, is voor de ander een afstand om met de auto of het openbaar vervoer te gaan. Daarom zal individueel onderzocht worden op welke afstanden men beperkingen ondervindt en hoe deze het beste op te lossen is.

Uit jurisprudentie blijkt dat om te kunnen participeren de cliënt de mogelijkheden moet hebben om jaarlijks lokaal en regionaal (tot zo'n 15 tot 20 km afstand vanaf de woning van cliënt) 1500 tot 2000 km moet kunnen reizen. Alle buiten-regionale vervoersdoelen vallen buiten de reikwijdte van de Wmo. Hiervoor is Valys door de wetgever aangewezen. Om Valys aan te vragen moet cliënt kunnen aantonen dat hij een indicatie heeft voor lokaal collectief vervoer.

De gemeente is aan het onderzoeken of het vervoer in de regio efficiënter georganiseerd kan worden. Hier kunnen ook andere beleidskeuzes uit vloeien.

7.1 Service taxi

De Servicetaxi Diemen is een collectief vervoerssysteem met (rolstoel)busjes en taxi's dat vervoer van deur tot deur biedt voor mensen met een beperking. Cliënt kan een loophulpmiddel, rolstoel of scootmobiel meenemen in het vervoer. Ook kan een medereiziger (tegen een hoger tarief) of een begeleider (gratis, mits medisch gezien noodzakelijk) meereizen. Voor begeleiding moet een indicatie

worden gesteld. Als men een indicatie voor begeleiding heeft mag de cliënt niet meer zonder begeleiding reizen.

Volgens jurisprudentie kan cliënt als hij geen 800 meter (eventueel met hulpmiddel) zelfstandig kan afleggen en/of het openbaar vervoer niet in kan komen, in aanmerking komen voor een collectieve vervoersvoorziening.

In Diemen is de Servicetaxi is een algemene voorziening voor personen van 75 jaar en ouder. Zij krijgen, na aanvraag bij de Wmo, zonder indicatie een cliëntenpas voor de servicetaxi. Zij ontvangen geen beschikking omdat het een algemene voorziening betreft.

Aanvragers jonger dan 75 jaar hebben een indicatie nodig. Hiervoor zal - indien cliënt nog niet bekend is bij de Wmo of het bestaande dossier geen uitsluitel geeft over de beperkingen op het gebied van vervoer - medisch advies worden aangevraagd. Cliënt ontvangt in dat geval een beschikking op de aanvraag.

7.2 Collectief vervoer versus individueel vervoer

Wanneer een cliënt problemen ervaart op het gebied van vervoer die hij niet zelf of met hulp van zijn sociale omgeving kan oplossen wordt allereerst beoordeeld of de collectieve vervoersvoorziening Servicetaxi een geschikte oplossing biedt alvorens individuele voorzieningen worden overwogen. De Servicetaxi is hiermee voorliggend op individuele vervoersvoorzieningen zoals een vergoeding voor gebruik van (individuele service-) taxi of eigen auto. Een individuele voorziening wordt vaak beschouwd als meest wenselijke oplossing, het is echter niet de goedkoopste adequate oplossing. Alleen wanneer (op basis van medisch advies) is vastgesteld dat Servicetaxi voor deze aanvrager niet voldoet (bijvoorbeeld in geval van onbeheersbare incontinentie of ernstige gedragsproblemen) kan de vervoeder die de Servicetaxi verzorgd gevraagd worden individuele ritten te verzorgen of een vergoeding voor gebruik eigen auto of vervoer door derden worden verstrekt. De vergoeding voor (individuele service-) taxiriten is gebaseerd op de eerder genoemde jurisprudentie waarin wordt gesteld dat cliënt 1500 tot 200 km moet kunnen reizen, waarbij in acht wordt genomen dat als cliënt met het reguliere O.V. of de servicetaxi had kunnen reizen hij ook kosten had gemaakt. Wanneer een cliënt aangewezen is op gebruik van een rolstoeltaxi, die aanzienlijk duurder is dan een gewone taxi, wordt de vergoeding hier uiteraard op aangepast.

Bij een vergoeding van de kosten van het gebruik van de eigen auto wordt rekening gehouden met het inkomen van de aanvrager. Als het inkomen hoger is dan 1,5 maal de bijstandsnorm wordt de aanvrager verondersteld de kosten voor gebruik van de auto zelf te kunnen dragen.

7.3 Vervoersdoeleinden

Voor vervoer naar school is men zelf verantwoordelijk, maar kan in bepaalde gevallen (bijvoorbeeld bij speciaal onderwijs verder dan 6 km vanaf de woning) leerlingenvervoer bij de gemeente worden aangevraagd op grond van de verordening leerlingenvervoer.

Als bij vervoer naar werk beperkingen worden ervaren kan men hiervoor een beroep doen op de werkgever.

Voor vervoer naar dagbesteding (die als “begeleiding groep” geïndiceerd is op grond van de Wmo) kan een beroep worden gedaan op de Wmo. Er zal dan worden beoordeeld of de aanvrager zelf of met behulp van zijn sociale omgeving in staat is om naar de dagbesteding te reizen. Als dat niet het geval is wordt in samenspraak met de aanbieder van de dagbesteding vervoer georganiseerd. Hiervoor is een eigen bijdrage verschuldigd.

7.4 Vervoersmiddelen voor mensen met een beperking

Er is een breed scala aan vervoersmiddelen voor mensen met een beperking, dat tegenwoordig niet alleen via bedrijven voor revalidatietechniek maar ook steeds meer rechtsreeks aan cliënten wordt aangeboden (bijvoorbeeld alle advertenties op televisie en in andere media voor scootmobielen). Hierdoor zijn deze voorzieningen toegankelijker geworden, mensen kunnen zelf kiezen hoeveel geld ze er aan willen besteden, of ze kiezen voor uitgebreid advies door een steeds meer van deze voorzieningen als algemeen gebruikelijk worden beschouwd en dus niet meer voor vergoeding in aanmerking komen omdat de cliënt deze zelf kan aanschaffen. Een goed advies over waar op te letten bij aanschaf en wijze op de mogelijkheden van rijles e.d. kan dan nog steeds wel een taak van de gemeente zijn. Een aantal veel gevraagde vervoersmiddelen wordt hieronder nader toegelicht.

7.4.1 Aangepaste fietsen

Er zijn fietsen, zoals de driewielers en een duofiets, die speciaal ontworpen en bestemd zijn voor mensen met een beperking en alleen bij gespecialiseerde bedrijven worden verkocht. Een fiets met lage instap (merknaam: Tavera), fiets met hulpmotor of elektrische fiets zijn niet speciaal ontworpen voor mensen met een beperking en worden in de reguliere handel verkocht. Daarom worden deze als algemeen gebruikelijk beschouwd, ook al zijn de aanschafkosten hoger dan van een normale fiets.

7.4.2 Scootmobiel

Een scootmobiel is bedoeld voor vervoer op de korte en midden-lange afstanden en kan worden gebruikt als aanvulling op het collectief vervoer. Aangezien scootmobielen in toenemende mate ook in de reguliere handel worden verkocht is de verwachting dat deze op termijn als algemeen gebruikelijk zal worden beschouwd. Een deel van de scootmobielgebruikers maakt niet dagelijks of zelfs minder dan wekelijks of alleen in de zomermaanden gebruik van de scootmobiel. Voor hen is een scootmobiel een dure voorziening; temeer omdat er in deze stedelijke omgeving vaak ook aanpassingen moeten worden uitgevoerd om dit voertuig met accu's vorst en vochtvrij te stallen. Daarom wordt onderzocht of het mogelijk is om een scootmobielpool te realiseren.

Cliënten die in een Wlz-instelling wonen kunnen niet langer, zoals gebruikelijk was onder de oude Wmo en AWBZ, een beroep doen op de Wmo voor een scootmobiel. Deze vervoersvoorziening dient te worden aangevraagd bij de Wlz.

7.4.3 Gesloten buitenwagen

Een gesloten buitenwagen is een overdekt voertuig dat niet harder dan 45 km rijdt en waarvoor aparte (verkeers)regels gelden. Canta is een bekend merk dat daarom ook wel als soortnaam wordt gebruikt. De gesloten buitenwagen dient onderscheiden te worden van de brommobiel, die eveneens niet harder dan 45 km rijdt, maar waarvoor geen aparte verkeersregels gelden. De brommobiel is niet specifiek voor gehandicapten bedoeld en wordt als algemeen gebruikelijk beschouwd. Een gesloten buitenwagen wordt door de aanvrager vaak als gewenste oplossing voor het vervoersprobleem beschouwd maar is niet de goedkoopst adequate oplossing. Alleen als op basis van medisch advies is vastgesteld dat geen van de voorliggende voorzieningen voldoet wordt een gesloten buitenwagen overwogen.

7.4.4 Autoaanpassingen

Als een cliënt zonder autoaanpassingen geen gebruik kan maken van zijn auto en het collectief vervoer niet voldoet, kunnen autoaanpassingen worden vergoed. Bij autoaanpassingen wordt beoordeeld of het specifiek voor mensen met een beperking bedoelde voorzieningen betreft die meer kosten dan gebruikelijke autoaanpassingen (dus geen stuurbeheersing of cruise controle). In de oude Wmo werd uitgegaan van een levensduur van minimaal 5 jaar van de aanpassingen; dit is in praktijk een redelijke termijn gebleken waarop opnieuw aanpassingen kunnen worden verstrekt (uiteraard rekening houdend met de persoonskenmerken van de aanvrager op dat moment). Bij verstrekking van woningaanpassingen is het daarom redelijk om van de aanvrager te verlangen dat hij aantoont dat de aan te passen auto de investering nog waard is (dus naar verwachting nog minimaal 5 jaar mee kan).

8. Begeleiding

Nieuw in de Wmo 2015 is het product "begeleiding". Begeleiding kan zowel individueel als in een groep worden geboden. Het betreft activiteiten gericht op het bevorderen of behoud van de zelfredzaamheid en tot voorkoming van opname of verwaarlozing van de cliënt.

8.1 Vormen van Begeleiding

8.1.1 *Dagbesteding*

Dagbesteding is veel al bekend onder de naam "groepsbegeleiding" of "dagverzorging".

Dagbesteding is:

- programmatisch (met een vast dag en/of weekprogramma),
- methodisch (een methode voor werken met de doelgroep als basis) met een welomschreven doel
- vraagt actieve betrokkenheid van de cliënt
- gericht op het structureren van de dag, oefenen met vaardigheden, die de zelfredzaamheid bevorderen.

Dagbesteding is nadrukkelijk anders dan welzijnsactiviteiten; ook al bevatten welzijnsactiviteiten wel elementen die in Dagbesteding voorkomen. Voor veel cliënten zal deelname aan activiteiten in bijvoorbeeld het Huis van de buurt voldoende zijn om structuur te bieden aan de dag en medemensen te ontmoeten. Alleen voor cliënten die door hun cognitieve beperkingen, ernstig fysieke beperkingen of gedragsproblematiek een dergelijke dagstructurering, gericht op het verbeteren of behouden van capaciteiten en/of het reguleren van gedragsproblemen nodig hebben is Dagbesteding nodig.

De doelstellingen van Dagbesteding zijn:

- Stimuleren van sociale contacten;
- Voorkomen van sociaal isolement;
- Ontlasten van mantelzorgers;
- Leren omgaan met fysieke en/of cognitieve beperkingen;
- Handhaven en bevorderen van zo zelfstandig mogelijk functioneren;
- Voorkomen van achteruitgang in fysieke, cognitieve en sociaal-emotionele vaardigheden;
- Aanleren en/of onderhouden van arbeidsvaardigheden afgestemd op de interesses en mogelijkheden van de betrokkenen.

De Dagbesteding is gericht op het bevorderen, het behoud of het compenseren van de zelfredzaamheid van de cliënt. Bij zelfredzaamheid gaat het om de lichamelijke, cognitieve en psychische mogelijkheden, die de cliënt in staat stellen om binnen de persoonlijke levenssfeer te functioneren. Het kan gaan om het compenseren of actief herstellen van het beperkte of afwezige regelvermogen van de cliënt, waardoor hij/zij onvoldoende of geen regie over het eigen leven kan

voeren. Het kan dan gaan om zaken als het helpen plannen van activiteiten, regelen van dagelijkse zaken, het nemen van besluiten en het structureren van de dag. Maar ook om het bieden van praktische hulp en ondersteuning bij het uitvoeren of bij het oefenen van handelingen/vaardigheden die zelfredzaamheid tot doel hebben.

In onderstaande tabel is weergegeven welke nieuwe Maatwerkvoorzieningen Wmo 2015 verzorgt worden voor Dagbesteding en welke "oude" AWBZ-producten daaraan gekoppeld zijn.

Maatwerkvoorziening Wmo 2015	Doel	AWBZ-product 2013
Dagbesteding licht	Stimuleren en toezicht	H531 Dagactiviteit basis H533 Module cliëntkenmerk H811 Dagactiviteit VG Licht F125 Dagactiviteit LZA H831 LG dagactiviteit licht
Dagbesteding middel	Helpen bij	H800 Module cliëntondersteuning (somatische ondersteuning) H832 Dagactiviteit LG midden H812 Dagactiviteit VG midden
Dagbesteding zwaar	Overnemen en regie	H813 Dagactiviteit VG zwaar H833 Dagactiviteit LG zwaar

De indeling licht, middel en zwaar binnen de Wmo zegt iets over de zwaarte van de hulp die een cliënt nodig heeft en niet over de zwaarte van de handicap van de cliënt.

8.1.2 Individuele begeleiding

Individuele begeleiding kent vele vormen: het kan zijn:

- toezicht of aansturing bij activiteiten (zowel thuis als buitenshuis) op het gebied van praktische vaardigheden;
- ondersteuning bij het aanbrengen van structuur cq. het voeren van regie;
- oefenen van in behandeling aangeleerde vaardigheden of gedrag;
- ondersteuning bij het organiseren van het dagelijks leven (huishouden, agenda, administratie, geldzaken, regelzaken etc.); dan wordt het vaak "thuisbegeleiding" genoemd.

Individuele begeleiding is gericht op het bevorderen, het behoud van of het compenseren van zelfredzaamheid van de cliënt. Bij zelfredzaamheid gaat het om de lichamelijke, cognitieve en psychische mogelijkheden die de cliënt in staat stellen om binnen de persoonlijke levenssfeer te functioneren. Het kan gaan om het compenseren of actief herstellen van het beperkte of afwezige regelvermogen van de cliënt, waardoor hij/zij onvoldoende of geen regie over het eigen leven kan voeren. Het kan dan gaan om zaken als het helpen plannen van activiteiten, het regelen van dagelijkse zaken of het nemen van besluiten en het structureren van de dag. Maar ook om het bieden van praktische hulp en het ondersteunen bij het uitvoeren of het oefenen van handelingen/vaardigheden die zelfredzaamheid tot doel hebben.

De doelen voor individuele begeleiding zijn:

- Organiseren van deelname aan activiteiten in het dagelijks leven;
- Ondersteunen bij het voeren van een huishouding waaronder een financieel gezonde situatie, een gezonde administratie, etc.;
- Stimuleren van sociale contacten en voorkomen van een sociaal isolement;
- Stimuleren van eigen verzorging door de Cliënt waar dat mogelijk is en waarbij de Cliënt zoveel mogelijk zelf de regie behoudt over de verzorging.

Begeleiding individueel ligt in veel gevallen dicht bij Hulp bij het huishouden en Persoonlijke verzorging (die vanuit de AWBZ naar de ziektekostenverzekering gaat). Er zal dan ook gezocht worden naar combinaties van HH2 en Begeleiding om de hulp zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Individuele begeleiding zou in sommige situaties ook in een groep kunnen worden gegeven bijvoorbeeld bij activiteiten als thuisadministratie of geldbeheer. De begeleider kan dan een paar cliënten in het buurthuis ontvangen in plaats van iedere cliënt apart thuis te bezoeken.

In onderstaande tabel is weergegeven welke nieuwe Maatwerkvoorzieningen Wmo 2015 verzorgt worden voor individuele begeleiding en welke "oude" AWBZ-producten daaraan gekoppeld zijn.

Maatwerkvoorziening Wmo 2015	Doel	Activiteit	AWBZ-producten 2013
Individuele Begeleiding licht	stimuleren en toezicht	- basis begeleiding	H 300 Begeleiding PV126 Persoonlijke verzorging
Individuele Begeleiding middel	helpen bij	- extra probleemgedrag, deels niet planbare inzet ondersteuning	H 150 Begeleiding extra
Individuele Begeleiding zwaar	overnemen en regie	- ernstig tekortschietende zelfregie - specialistische inzet nodig	H 153 Gespecialiseerde begeleiding (psy) H 152 Begeleiding speciaal 1 (NAH)

8.2 Indiceren Begeleiding

Tot 2015 was begeleiding een functie in de AWBZ. Volgens het Besluit zorgaanpak AWBZ kon een verzekerde met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap die matige, of zware beperkingen hebben op het terrein van: sociale zelfredzaamheid, bewegen en verplaatsen, psychisch functioneren, geheugen en oriëntatie of matig of zwaar probleemgedrag vertonen, aanspraak doen op de functie "begeleiding". Wanneer er een zogenaamde AWBZ grondslag was vastgesteld kon de functie begeleiding (en het aantal uren of dagdelen dat nodig werd geacht) worden geïndiceerd. Hoewel bij het CIZ ruime ervaring is opgedaan bij het indiceren van begeleiding is het niet mogelijk om de door hen ontwikkelde

indicatieprotocollen over te nemen (zoals dat wel gebeurt is bij de hulp bij het huishouden). De reden hiervoor is tweeledig:

1. De “oude” AWBZ indicatie was gebaseerd op een grondslag. De Wmo kent geen grondslagen. In de Wmo is de diagnose niet leidend. Er wordt vastgesteld wat de beperkingen zijn, en vervolgens wordt via het zogenaamde trechtermodel beoordeeld wat de aanvrager zelf of met hulp van de eigen omgeving kan oplossen, wat met voorliggende voorzieningen kan worden opgelost en tenslotte waarvoor maatwerkvoorzieningen (bijvoorbeeld begeleiding) noodzakelijk zijn. Het gaat dus om “wat de cliënt nodig heeft” en niet zoals vanuit deverzekeringsgedacht die in de AWBZ gehanteerd werd “waar men recht op heeft.
2. De taken worden niet alleen overgeheveld vanuit de AWBZ naar de Wmo; er moet ook daadwerkelijk een transformatie plaats vinden. De opdracht aan gemeenten is om te onderzoeken hoe de bestaande vormen van begeleiding, anders, dichterbij de cliënt kunnen worden georganiseerd en nieuwe vormen van hulp en ondersteuning voor de diverse doelgroepen te ontwikkelen.

In de Wmo kennen we geen grondslagen, maar vormt het gesprek (het onderzoek) de basis voor de indicatiestelling. Hoe individueel deze maatwerkvoorzieningen ook worden benaderd, er is toch behoefte aan instrumenten om de hulpvraag te objectiveren en hierdoor richting geven aan de indicatiestelling. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Indicatiewijzer die door het CIZ is ontwikkeld. Er worden drie niveaus van Dagbesteding en Individuele begeleiding onderscheiden: licht, middel en zwaar. De indeling binnen de Wmo zegt iets over de zwaarte van de hulp die een cliënt nodig heeft en niet over de zwaarte van de handicap van de cliënt.

Hieronder wordt weergegeven welk niveau van begeleiding wanneer van toepassing is.

Begeleiding licht

Kernbegrippen: stimuleren en toezicht

- a) De cliënt kan zelf de regie behouden en er is dus geen noodzaak tot het overnemen van taken, bijvoorbeeld bij de dagelijkse routine en met het uitvoeren van vooral complexere activiteiten.
- b) De cliënt kan zelf om hulp vragen.
- c) De begeleiding is erop gericht om door het stimuleren en/of toezicht houden de cliënt in staat te stellen om zijn/haar sociale leven zelfstandig vorm te geven.

Begeleiding middel

Kernbegrip: helpen bij

- a) De begeleiding wordt geboden bij het oplossen van problemen, het zelfstandig nemen van besluiten, het regelen van dagelijkse bezigheden en de dagelijkse routine (gebrek aan dag- en nachtritme) die voor de cliënt niet vanzelfsprekend zijn. Dit kan zodanige problemen opleveren, dat de cliënt afhankelijk is van ondersteuning.

- b) De communicatie gaat niet altijd vanzelf, doordat de Cliënt soms niet goed begrijpt wat anderen zeggen en/of zichzelf niet voldoende begrijpelijk kan maken.
- c) Het niet-inzetten van begeleiding kan leiden tot verwaarlozing/opname.

Begeleiding zwaar

Kernbegrip: overnemen en regie

- a) De begeleiding richt zich op het overnemen van taken door een professional, omdat de cliënt ernstige problemen heeft. Het gaat dan bijvoorbeeld om ondersteuning bij complexe taken die van de cliënt moeten worden overgenomen. Ook het uitvoeren van eenvoudige taken en communiceren gaan moeizaam.
- b) De cliënt kan niet zelfstandig problemen oplossen en/of besluiten nemen.
- c) Voor de dagstructuur en het voeren van regie is de cliënt afhankelijk van de hulp van anderen.

Als een diagnose ontbreekt doordat de cliënt zorg mijdt kan - net als in de AWBZ al gebruikelijk was - begeleiding worden ingezet "bij een sterk vermoeden van" (ook hier weer op basis van advies medisch adviseur). De begeleiding heeft dan tot doel om de situatie te stabiliseren of in ieder geval niet te laten verergeren en is er op gericht de cliënt te bewegen om behandeling te aanvaarden. De indicatie is dan doorgaans van korte duur (maximaal 1 jaar).

8.2.1 Beperkingen

Bij de functie begeleiding onderscheiden we de mate ("zwaarte") van de beperkingen om te bepalen, wat binnen eigen netwerk of met voorliggende voorzieningen kan worden opgelost en waarvoor maatwerkvoorzieningen nodig zijn. Want: "zo zwaar als nodig, zo licht als mogelijk"

1. Lichte beperkingen (stimuleren van het zelf uitvoeren van taken)
2. Matige beperkingen (helpen bij taken)
3. Zware beperkingen (taken en/of regie moeten worden overgenomen)

In de AWBZ werd de functie begeleiding alleen geïndiceerd als sprake was van matige of zware beperkingen. In de Wmo is het uitgangspunt dat in alle gevallen eerst de mogelijkheden van eigen netwerk en voorliggende en algemene voorzieningen wordt onderzocht maar de verwachting is wel dat met name bij matige en zware beperkingen maatwerkvoorzieningen zullen worden geïndiceerd.

8.2.2 Terreinen

We onderscheiden de volgende terreinen waarop beperkingen worden gemeten:

- Zelfredzaamheid (in staat tot bewegen en verplaatsen, communicatie, het nemen van besluiten, oplossen van problemen, dagelijkse routine kunnen organiseren, geld beheren, administratie etc.)

- Gedragsproblemen (destructief gedrag, dwangmatig gedrag, lichamelijk e/of verbaal agressief, seksueel overschrijdend gedrag etc.)
- Psychisch functioneren (concentratie, geheugen en denken, perceptie van de omgeving)
- Oriëntatie en geheugen stoornissen (oriëntatie in tijd, plaats en persoon)

Zelfredzaamheid (waaronder ook bewegen en verplaatsen)

Er is sprake van **lichte** beperkingen als de cliënt in staat is om met enige stimulans en/of toezicht een sociaal leven vorm te geven, aankopen te doen en geld te beheren. Problemen in sociaal verkeer zijn meestal door er over te praten bij te sturen. De cliënt kan niet (meer) fietsen en/of autorijden en heeft soms hulpmiddel nodig bij verplaatsen buitenshuis. Voor functioneren in de woning zijn aanpassingen noodzakelijk.

Er is sprake van **matige** beperkingen als: het zelfstandig nemen van besluiten niet vanzelfsprekend is, de cliënt hulp nodig heeft bij het regelen van dagelijkse bezigheden en bij het aanbrengen van dagelijkse routine en structuur en niet goed begrijpt wat anderen zeggen en zich zelf niet voldoende begrijpelijk kan maken. Beperkingen op het gebied van bewegen en verplaatsen die door hulpmiddelen (en eventueel ondersteuning bij gebruik openbaar vervoer) kunnen worden gecompenseerd.

Er is sprake van **zware** beperkingen als: complexe taken moeten worden overgenomen, uitvoeren van eenvoudige taken moeilijk gaat, de cliënt niet in staat is zelfstandig problemen op te lossen en/of besluiten te nemen, moeite heeft met communiceren en afhankelijk is van regie van anderen voor het voeren van de regie. Als beperkingen op het gebied van bewegen en verplaatsen die onvoldoende door hulpmiddelen kunnen worden gecompenseerd. Verwaarlozing dreigt en zonder deskundige begeleiding is opname noodzakelijk.

Gedragsproblemen

Er is sprake van **lichte** beperkingen als de cliënt gedragsproblemen heeft die bijsturing vereisen, maar geen direct gevaar voor de zelfredzaamheid vormen. De gedragsproblemen kunnen doorgaans eenvoudig worden bijgestuurd door ouders, huisgenoten of school.

Er is sprake van **matige** beperkingen als: het er bijsturing en soms gedeeltelijke overname van taken vereist is door een deskundige professional omdat de situatie anders verslechterd en het eigen omgeving van de cliënt slechts gedeeltelijk in bijsturing kan voorzien.

Er is sprake van **zware** beperkingen als er ernstige problemen zijn waardoor de veiligheid van cliënt en/of zijn omgeving in gevaar zijn en er continu professionele bijsturing nodig is.

Psychisch functioneren

Er is sprake van **lichte** beperkingen als er sprake is van lichte problemen op het gebied van geheugen, denken en informatieverwerking. Een hulpmiddel of enige aansturing is voldoende, overname van de taken is niet nodig.

Er is sprake van **matige** beperkingen als er regelmatig hulp nodig is vanwege concentratieproblemen en informatieverwerking.

Er is sprake van **zware** beperkingen als volledige overname van de taken door een professional nodig is vanwege ernstige problemen met concentratie, denken, geheugen en waarneming van de omgeving.

Oriëntatie en geheugen

Er is sprake van **lichte** beperkingen als de cliënt soms problemen heeft bij oriëntatie en tijd en plaats maar kan dit meestal oplossen door te handelen op basis van routine. Het herkennen van personen levert geen problemen op.

Er is sprake van **matige** beperkingen als er problemen zijn met het herkennen van personen en omgeving, er vaak hulp nodig is bij het uitvoeren van taken en het vasthouden van een dagritme. De situatie zal verslechteren zonder deskundige begeleiding.

Er is sprake van **zware** beperkingen als er ernstige problemen zijn met het herkennen van personen en omgeving, als de cliënt gedesoriënteerd is, taken moeten worden overgenomen en er ondersteuning nodig is bij de dagstructurering. Zonder deskundige begeleiding is opname noodzakelijk.

In de praktijk blijkt dat er in de Wmo zelden sprake is van zware beperkingen omdat wanneer taken volledig moeten worden overgenomen en de client geen regie heeft er vaak sprake is van een situatie waarbij 24 uur zorg nodig is en/of zorg in de directe nabijheid; dit zijn criteria om in aanmerking te komen voor de Wlz.

8.3 Voorliggende voorzieningen

8.3.1 Behandeling

Alvorens begeleiding te verstrekken is het van belang dat wordt onderzocht wat de mogelijkheden van behandeling zijn. De stelregel hierbij is dat als verbetering van functioneren of handelen (vaardigheden) nog mogelijk is, eerst behandeling wordt ingezet. Het is uiteraard niet aan de Wmo consultant om dit te bepalen. Hiervoor wordt de medisch adviseur (onafhankelijk arts) ingeschakeld. Behandeling kan worden geboden door bijvoorbeeld: ergotherapeut, psycholoog, specialist ouderen geneeskunde of in een revalidatiecentrum of een centrum gespecialiseerd in bepaalde problematiek (zoals een reumacentrum). Behandeling is gericht op: het verbeteren van de aandoening/stoornis/beperking, het aanleren van nieuwe vaardigheden of gedrag of nadere functionele diagnostiek.

Anders dan in de AWBZ is de diagnose niet leidend maar een diagnose is doorgaans wel vereist om behandeling in te kunnen zetten en om te bepalen hoe begeleiding de behandeling eventueel kan versterken (en niet contra-productief is). Begeleiding kan wel worden ingezet om de tijdens behandeling geleerde vaardigheden te oefenen of in te slijten. Soms kan begeleiding en behandeling ook tegelijkertijd worden ingezet; dan neemt de begeleiding de taak tijdelijk over, totdat deze tijdens

behandeling is aangeleerd. Uiteraard dient er hierover een goede afstemming tussen behandelaar en begeleider plaats te vinden.

8.3.2 (Wettelijk) voorliggende voorzieningen.

Dit zijn (wettelijke) voorzieningen waar eerst een beroep op kan worden gedaan alvorens de maatwerkvoorziening “begeleiding” wordt overwogen:

- **Onderwijs:** begeleiding van kinderen met problemen is de verantwoordelijkheid van school. Tevens zijn er mogelijkheden vanuit de Wet passend onderwijs. Alleen in uitzonderlijke situaties; als toezicht en aansturen meer vraagt dan van school en ouders kan worden verwacht en de mogelijkheden vanuit de Wet passend onderwijs ontoereikend zijn kan begeleiding zijn geïndiceerd.
- **Kinderopvang:** kinderopvang is verantwoordelijkheid van ouders, werkgever en overheid (kinderopvangtoeslag). Kinderopvang is ook voor kinderen met een beperking voorliggend en het leren omgaan van leidsters met kind met een beperking is gebruikelijke hulp van ouders. Alleen in uitzonderlijke situaties als een kind extra begeleiding nodig heeft die niet door leidsters kan worden geboden en niet van ouders kan worden verwacht, kan begeleiding worden geïndiceerd.
- **Jeugdwet:** Opvoedingsondersteuning voor alle ouders en ouders van kinderen met een beperking medisch kinderdagverblijf, specialistische hulp thuis, tijdelijke opname worden op grond van de Jeugdwet geboden. Begeleiding kan in sommige gevallen ondersteunend op opvoedingsondersteuning thuis ter bevordering van de zelfredzaamheid van ouders worden geboden.
- **Arbeidsvoorzieningen:** op grond van ziekwet, WIA, Wajong en WSW zijn er mogelijkheden voor aangepast werk. Het uitgangspunt is dat als aangepast werk of speciaal onderwijs op grond van genoemde regelingen niet mogelijk is dat dan begeleiding groep (dagbesteding) kan worden overwogen.

8.3.3 Algemeen gebruikelijke voorzieningen en gebruikelijke hulp

Wanneer mensen een beperking hebben wordt bij activiteiten van het dagelijks leven en vrijetijdsbesteding vaak gedacht aan Begeleiding waar voorliggende voorzieningen mogelijk zijn of het gewoon de verantwoordelijkheid is van de cliënt of zijn huisgenoten. Er zijn veel algemeen beschikbare en redelijke oplossingen voorhanden (die mensen zonder beperking ook zelf moeten regelen of betalen). Voorbeelden van algemeen gebruikelijke voorzieningen:

- Activiteiten zoals computercursus of taalles
- Alarmering
- Pictogrammenbord of domotica in huis
- Gezelschap of ondersteuning door vrijwilliger
- Kinderopvang

Net als bij hulp bij het huishouden wordt bij Begeleiding het begrip:” gebruikelijke hulp” (afgeleid van de AWBZ-term “gebruikelijke zorg”) gehanteerd. Gebruikelijke hulp is hulp die verwacht wordt van

huisgenoten, die “normaal” wordt geacht in de relatie tussen huisgenoten en/of niet structureel meer is dan wanneer de huisgenoot geen beperking zou hebben.

Begeleiding door partner, ouder, volwassen inwonend kind of andere volwassen huisgenoot wordt als gebruikelijke hulp beschouwd:

- In kortdurende situaties (max. 3 maanden): als uitzicht op herstel (van de zelfredzaamheid) dusdanig is dat begeleiding daarna niet meer nodig zal zijn.
- In langdurige situaties;
 - bij normaal maatschappelijk verkeer binnen de persoonlijke levenssfeer (bezoek familie/vrienden, bezoek huisarts, brengen en halen van kinderen naar school, sport of clubjes);
 - hulp bij overnemen van taken die bij een gezamenlijk huishouden behoren zoals de thuisadministratie;
 - het leren omgaan van derden (familie/vrienden/leerkracht etc.) met cliënt
 - ouderlijk toezicht op kinderen, de aard en mate hiervan is afhankelijk van de leeftijd van het kind.

Alleen wanneer er sprake is van een langdurige situatie waarbij de begeleiding, in vergelijking tot gezonde kinderen met een normaal ontwikkelingsprofiel, substantieel wordt overschreden is er sprake van boven-gebruikelijke hulp en kan Begeleiding worden ingezet. Het CIZ heeft schema's ontwikkeld waarin per leeftijdscategorie, vaardigheden en behoefte aan toezicht of hulp voor gezonde kinderen met een normaal ontwikkelingsprofiel wordt beschreven. Op basis hiervan kan objectief worden vastgesteld welke taken gebruikelijk en welke boven-gebruikelijk zijn.

8.4 Omvang begeleiding

Begeleiding maakt vaak deel uit van een heel pakket van zorg van Behandeling en Persoonlijke verzorging. De omvang van de hulp wordt hierdoor sterk bepaald. In de AWBZ werden deze functies veelal samengevoegd in een integraal pakket. In de Wmo is dit niet meer mogelijk maar zullen de indicaties voor Behandeling en Persoonlijke verzorging wel meegewogen worden bij de indicatiestelling voor Begeleiding en zal de hulp met behandelaars en thuiszorg (persoonlijke verzorging) worden afgestemd.

In de Wmo zal tevens worden gezocht naar mogelijke combinaties van maatwerkvoorziening Begeleiding en voorliggende voorzieningen op het gebied van Welzijnswerk.

8.4.1 Omvang Individuele begeleiding

Individuele begeleiding wordt vastgesteld in uren, minimaal 1 maximaal 25 uur per week. Meer uren per week zijn indien nodig en duidelijk gemotiveerd mogelijk. De omvang van de indicatie (het aantal uren begeleiding) is gebaseerd op de optelsom van de duur van de betreffende activiteiten. Dus welke activiteiten zijn nodig, hoeveel tijd kosten deze activiteiten, hoe vaak per week en zijn de activiteiten planbaar of niet planbaar of is er ook vaak toezicht nodig? Om te objectiveren hoeveel tijd er nodig is voor activiteiten en in welke frequentie zal gebruik worden gemaakt van een normtijden overzicht, dat

is gebaseerd op de Indicatielijzer van et CIZ en is aangepast aan de Wmo-werkwijze. In de bijlage is een normtijdenoverzicht opgenomen.

8.4.2 Omvang Dagbesteding

Begeleiding groep wordt vastgesteld in dagdelen. Een dagdeel staat gelijk aan maximaal 4 aaneengesloten uren. Het maximum is 9 dagdelen: dat is gelijk aan een in Nederland gebruikelijke 36-urige werkweek. Het aantal dagdelen Begeleiding Groep dat wordt geïndiceerd is afhankelijk van:

- de noodzaak (hoeveel structuur, activering, toezicht etc. is nodig? Wat biedt het eigen netwerk of de voorliggende voorzieningen, hoe belast is de mantelzorg etc.);
- de mogelijkheden van de cliënt (hoeveel kan de cliënt fysiek en mentaal aan?);
- het doel dat begeleiding groep voor deze specifieke cliënt heeft (als een doel is: een zinvolle dagbesteding, ter vervanging van arbeid, dan worden bijvoorbeeld 8 of 9 dagdelen geïndiceerd; vergelijkbaar met een werkweek);
- de mogelijkheden van de specifieke dagbestedingsgroep (bij het werken in groepen is groepsdynamiek essentieel. Hiermee dient rekening gehouden te worden om de voorziening effectief te laten zijn. Aangezien gemeente indiceert en de hulp effectueert (als een soort CIZ en zorgkantoor in één) zal ook dit element bij de indicatie moeten worden betrokken.

8.5 Vervoer naar Dagbesteding

Bij een indicatie voor Dagbesteding zal ook worden onderzocht of de cliënt in staat is om de locatie van de dagbesteding te bereiken. Wanneer een cliënt in staat is met het openbaar vervoer te reizen (eventueel na oefenen onder begeleiding) of met de fiets of een ander vervoermiddel zelfstandig (of onder begeleiding van mantelzorg of vrijwilliger, indien beschikbaar) de dagbesteding kan bereiken dan is dat uiteraard voorliggend. Wanneer dit niet mogelijk is zal vervoer van en naar de dagbesteding worden geïndiceerd. De meeste aanbieders van dagbesteding hebben afspraken met vervoersbedrijven die de cliënt van huis of bij een vast verzamelpunt ophalen en naar de dagbesteding brengen en halen. Op het budget voor het vervoer vanuit de AWBZ is in 2014 al fors bezuinigd waardoor instellingen zelf hebben gezocht naar manieren om het vervoer efficiënter te organiseren. Hierdoor wordt nu bij de keuze voor een bepaalde locatie dagbesteding voor een cliënt al rekening gehouden met reisafstand en zijn initiatieven ontwikkeld om cliënten te leren zelfstandig met het openbaar vervoer te reizen. Deze ontwikkeling zal onder de Wmo zeker worden voortgezet.

Toezicht in het vervoer werd onder de AWBZ niet geïndiceerd, omdat werd aangenomen dat het niveau van het vervoer naar dagbesteding is aangepast aan de gebruikers. Wanneer er medisch gezien toezicht nodig is dan kan hiervoor een beroep gedaan worden op de zorgverzekeringswet.

8.6 Kortdurend verblijf

Bij kortdurend verblijf logeert iemand (maximaal 3 etmalen, dus 72 uur per week) in een instelling. Bijvoorbeeld in een gehandicapteninstelling, verpleeghuis of verzorgingshuis. Hierdoor wordt de mantelzorg ontlast, zodat deze de zorg langer kan volhouden en de cliënt thuis kan blijven wonen.

Kortdurend verblijf is bedoeld voor mensen die permanent toezicht nodig hebben. Bijvoorbeeld als er valgevaar is of als cliënt zelf niet in staat is hulp in te roepen als dat nodig is of omdat er ernstige gedragsproblemen zijn. Dat toezicht kan ook een vorm van actieve observatie zijn, zoals bij kinderen met een lichamelijke beperking waarbij ouders actief de vitale functies van het kind moeten controleren. Het kan ook gaan om constante zorg of zorg op ongeregelde tijdstippen; bijvoorbeeld voor iemand met een ernstige hartaandoening of dementie. Alleen als er sprake is van de combinatie van voortdurend zorg en toezicht van de cliënt en dreigende overbelasting van de mantelzorg en als andere voorliggende voorzieningen niet voldoen kan kortdurend verblijf worden geïndiceerd. Een uitzondering hierop geldt wanneer het gaat om ouders die bovengebruikelijke zorg verlenen aan hun kinderen; hierbij hoeft geen sprake te zijn van dreigende overbelasting en kan alleen op grond van hun bovengebruikelijke taken kortdurend verblijf worden geïndiceerd.

De omvang van kortdurend verblijf is 1, 2 of 3 etmalen per week; afhankelijk van wat noodzakelijk is in de specifieke situatie van de cliënt. Er is een maximum van 3 etmalen per week gesteld omdat het logeren betreft; bij meer dan 3 etmalen in een instelling is er sprake van opname waarvoor een indicatie op grond van de Wlz moet worden gesteld. Het is denkbaar dat hierop in specifieke situaties een uitzondering kan worden gemaakt om bijvoorbeeld verblijf van een week, zodat mantelzorg op vakantie kan, mogelijk te maken. Dan moet wel vaststaan dat andere oplossingen, zoals bijvoorbeeld respijtzorg vergoed door de ziektekostenverzekeraar geen optie zijn.

In de instelling waar de cliënt kortdurend verblijft wordt de dagelijkse zorg overgenomen. Wanneer verpleging nodig is moet hiervoor apart een indicatie op grond van de Wlz worden geïndiceerd. Behandeling behoort nadrukkelijk niet bij kortdurend verblijf.

Er zijn veel manieren om de mantelzorg te ontlasten bijvoorbeeld door een vrijwilliger in te schakelen om een paar uur de zorg voor een cliënt over te nemen en ook dagbesteding kan als belangrijk neveneffect of zelfs doel hebben de mantelzorg te ontlasten. Om maatwerk te kunnen leveren zal de Wmo consulent in het brede gesprek met de cliënt en mantelzorgers grondig moeten onderzoeken aan welke ondersteuning de mantelzorgers behoefte heeft en wat in die specifieke situatie een passende oplossing voor de cliënt zou kunnen zijn. Bij maatwerk hoort ook een breed pallet mogelijkheden voor respijtzorg: van licht naar zwaar, rekening houdend met behoeften van diverse doelgroepen. Lichtere vormen van respijtzorg zijn in Diemen al aanwezig in de vorm van vrijwilligers via Markant, de vrijwilligers vacaturebank of de website "Diemenvoorelkaar.nl", maar kunnen nog verder worden uitgebreid via Het huis van de Buurt of de mogelijke ontwikkeling van een Respijthuis of Odensehuis-achtige voorziening (laatst genoemde mogelijk in regionaal verband).

De cliënt is zelf verantwoordelijk voor vervoer van en naar de instelling voor kortdurend verblijf. Hij kan hiervoor gebruik maken van eigen vervoer of van hulp uit het eigen netwerk. Wanneer de cliënt beperkingen heeft op het gebied van vervoer zal hij doorgaans in het bezit zijn van een pasje voor de servicetaxi of een taxikostenvergoeding krijgen, waarmee hij zich naar de instelling kan vervoeren. Kortdurend verblijf kent anders dan school of dagbesteding geen exacte starttijden zodat gebruik van

een collectief vervoerssysteem als de Servicetaxi (eventueel met begeleider) een geschikte oplossing biedt.

8.7 Persoonlijke verzorging

De AWBZ-functie persoonlijke verzorging is grotendeels naar de zorgverzekeringswet overgeheveld. Een klein deel van deze persoonlijke verzorging valt onder de Wmo. Het gaat om twee vormen van Persoonlijke Verzorging (PV):

1. Niet lijfgebonden PV van cliënten (over het algemeen mensen met een zintuiglijke, een psychiatrische of een verstandelijke beperking) die zichzelf wel kunnen wassen en aankleden, maar die daartoe moeten worden aangespoord door de begeleider omdat ze een regieprobleem hebben. Deze PV maakt onderdeel uit van Individuele begeleiding.
2. PV die moet worden verleend tijdens de dagbesteding. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen helpen naar de wc gaan. Dit zijn handelingen die de begeleider van de dagbesteding verricht.

Voor het indiceren van PV worden de Ciz regels aangehouden.

8.8 Beschermd wonen

Cliënten die door hun beperkingen behoefte hebben aan een beschermd woonklimaat die gericht is op het bieden van structuur en ondersteuning van alle dagelijks activiteiten wonen vaak in een zogenaamde woonvorm voor beschermd wonen. Dit is geen grote instelling maar een cluster van vaak "gewone" woningen waarbij op kleine schaal cliënten uit een bepaalde doelgroep (psychiatrie, verstandelijke beperking, ouderen) bij elkaar wonen. Soms is er sprake van een eigen leefeenheid, soms alleen van een eigen slaapkamer. Er zijn gemeenschappelijke ruimten, waar de cliënten elkaar en de aanwezige begeleiders ontmoeten. Cliënten krijgen begeleiding bij het brengen van structuur in hun dagelijks leven, ondersteuning bij regelzaken en geldbeheer en bij het vinden van een passende daginvulling. Voor een deel van de cliënten is beschermd wonen een opstapje naar zelfstandig wonen.

Voor beschermd wonen was een indicatie op grond van de AWBZ noodzakelijk, maar deze taak wordt nu (zonder bezuinigingsdoelstelling) overgeheveld naar de Wmo. Het wordt voorlopig een taak voor de zogenaamde centrumgemeenten, zij krijgen ook het budget voor deze taak. De toewijzing van beschermd wonen gebeurt aan de zogeheten "veldtafels". Diemen kent relatief veel woningen met cliënten met een de indicatie voor beschermd wonen. Deze cliënten doen nu al een beroep op alle voorzieningen van de gemeente Diemen. Er worden werkafspraken gemaakt met centrumgemeente Amsterdam om de budgetten voor de Diemense cliënten over te hevelen naar de gemeente Diemen. Tevens worden in regionaal verband indicatiecriteria voor beschermd wonen opgesteld en afspraken gemaakt over toewijzing. Ook over de uitstroom (als een cliënt vanuit de beschermde woonvorm naar een zelfstandige woning gaat) worden werkafspraken gemaakt met Amsterdam, omdat Diemen onvoldoende sociale huurwoningen heeft om deze cliënten te huisvesten.

8.9 Maatschappelijke opvang

Maatschappelijke opvang is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meer problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Centrumgemeente Amsterdam is verantwoordelijk voor de uitvoering van een samenhangend aanbod van maatschappelijke opvang. Er wordt zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau samengewerkt met alle betrokken partijen (opvanginstellingen, zorgkantoren en woningcorporaties) en de gemeenten in de regio. De focus binnen de maatschappelijke opvang zal de komende jaren worden verlegd van opvang naar preventie en blijvend herstel na uitstroom. Mensen worden in hun eigen kracht ondersteund, zodat dakloosheid zoveel mogelijk wordt voorkomen. Doel is dat een opvangplek hooguit een korte tussenstop is, waarna weer participatie in de Nederlandse samenleving kan plaatsvinden.

Ook de ondersteuning van zwerfjongeren maakt onderdeel uit van het maatschappelijke opvangbeleid.

CONCEPT

9. Slotbepalingen

9.1 Indexering

De beslissingsbevoegdheid van deze beleidsregel is een taak van het college. Om deze reden is het voor de hand liggend alle bedragen in een bijlage op te nemen, zodat de bedragen snel en gemakkelijk aan te passen zijn.

9.2 Inwerkingtreding

De “Wmo beleidsregels gemeente Diemen 2015” treedt in werking op 1 januari 2015. Deze beleidsregels zijn een nadere invulling van deze verordening en treden in werking na besluitvorming door het college.

CONCEPT

Bijlage 1 Financiële bijlage

Prijspeil 2015

Het prijspeil wordt enerzijds bepaald door gemeentelijke afspraken over de toe te passen indexering, bijvoorbeeld voor de vergoedingen voor vervoer en woningaanpassingen.

Anderzijds zijn afspraken in de contracten met de leveranciers leidend zoals bij de hulp bij het huishouden en de hulpmiddelen.

Eigen Bijdrage

De laagst mogelijke maximale periodebijdrage voor een eenpersoonshuishouden bedraagt €19,40 per vier weken en €27,60 voor een meerpersoonshuishouden.

Voorziening in natura (ZIN) en persoongebonden budgetten (PGB).

- Alle voorzieningen in natura waarvan de kosten € 300,00 of minder bedragen zijn na verstrekking eigendom van de aanvrager. De aanvrager is zelf verantwoordelijk voor het onderhoud en reparatie van deze voorzieningen. Indien het bedrag boven de € 300,00 is de gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud, reparatie en verzekering van de voorzieningen, mits geen sprake is van nalatigheid van de belanghebbende. Bouwkundige woonvoorzieningen in natura (met uitzondering van traplift en drempelhulpen) worden eigendom van de woningeigenaar. De woningeigenaar is verantwoordelijk voor onderhoud en reparatie van de voorzieningen.
- Trapliften en drempelhulpen worden altijd in bruikleen verleend. Deze zijn herinzetbaar waardoor kapitaalvernietiging kan worden voorkomen.
- Als de kostenraming van de woonvoorziening het bedrag van € 8.860,29 te boven gaat geldt het verhuisprimaat.
- Het maximale bedrag voor woningaanpassingen, zgn. plafond, wat voor vergoeding in aanmerking (PGB en ZIN) komt bedraagt € 20.000,00. De kosten boven dit bedrag worden niet door de gemeente vergoed.

Vaste vergoedingen:

Tarieven ZIN 2015

	HH1	HH2
ATZB	€ 20,81	€ 24,83
Cordaan	€ 20,55	€ 24,25
Joods maatschappelijke werk	€ 21,51	€ 25,55
Amstelring	€ 22,12	€ 25,20
Tzorg	€ 21,00	€ 22,93

PGB

Het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden 1 (HH1) wordt gesteld op € 16,70 per uur en het tarief voor hulp bij het huishouden 2 (HH2) wordt gesteld op € 19,84 per uur. De budgethouder is verplicht gebruik te maken van "Betaling en overzicht" van het servicecentrum PGB van de SVB.

Richtlijn voor vergoeding meerkosten of onvoorzienbare kosten:

(deze zijn historisch bepaald en kunnen jaarlijks geïndexeerd worden).

- Verhuis- en herinrichtingskosten € 3.554,60.
- Tijdelijke huisvesting op basis van werkelijke kosten met een maximum van niet-zelfstandige woonruimte: het bedrag genoemd in artikel 13, lid 1, onder b van de Wet op de huurtoeslag. Maximaal € 320,00 per maand bij het tijdelijk betrekken of langer moeten aanhouden van niet-zelfstandige woonruimte.
- De hoogte van de vergoeding van meerkosten voor het bezoekbaar maken van een woning, , bedraagt maximaal € 2.500,00. Dit bedrag is gebaseerd op kleine aanpassingen aan de woonruimte en toilet.
- Het primaat van verhuizen wordt toegepast bij woningaanpassingen waarvan de kosten boven de € 8.860,29 liggen.
- Om voor een vergoeding voor huurderiving in aanmerking te komen, dient de huurbeëindiging een woning te betreffen die voor meer dan € 8.560,29 is aangepast. De hoogte van vergoeding in de kosten in verband met huurderiving is afhankelijk van de kale huur van de woonruimte met een maximum van € 765,00 per maand. De eerste maand huurderiving wordt niet vergoed.
- Woningaanpassing: In principe wordt alleen de slaapkamer gesaneerd. Bij kinderen onder de vier jaar kan ook de woonkamer worden gesaneerd (vloerbedekking en/of gordijnen).

De hoogte van de financiële tegemoetkoming is afhankelijk van de afschrijvingstermijn van de te saneren artikelen:

- 100% als het artikel nieuwer is dan twee jaar;
- 75% als het artikel tussen de twee en vier jaar oud is;
- 50% als het artikel tussen de vier en zes jaar oud is;
- 25% als het artikel tussen de zes en acht jaar oud is;
- 0% als het artikel acht jaar of ouder is.

Bedragen op basis van Nibud prijzen (vloerbedekking vinyl en jaloezieën).

- De hoogte van een te verlenen vergoedingen meerkosten voor vervoersvoorzieningen bedraagt:
 - a. voor de vergoeding van meerkosten voor het gebruik van de eigen auto geldt een normbedrag € 831,92. Bij aantoonbare dreigende vereenzaming kan dit bedrag verhoogd worden tot maximaal € 1.669,66 voor buiten de regio, indien door de gemeente is vastgesteld en geen gebruik kan worden gemaakt van Servicetaxi en Valys.
 - b. voor een vergoeding van meerkosten voor het gebruik van een taxi geldt een normbedrag van € 930,84, indien individueel vervoer medisch noodzakelijk is. Bij aantoonbare dreigende vereenzaming kan dit bedrag verhoogd worden tot € 1.669,66 per jaar voor vervoer buiten de regio:

- c. voor een vergoeding van meerkosten voor het gebruik van een rolstoeltaxi geldt een normbedrag van € 1.031,99 indien individueel vervoer medisch noodzakelijk is. Bij aantoonbare dreigende vereenzaming kan dit bedrag verhoogd worden tot € 2.023,50 per jaar voor vervoer buiten de regio.
- d. voor gebruik van een gesloten buitenwagen geldt een normbedrag van € 456,29 per jaar.
- e. voor vervoer naar activiteiten in het kader van gehandicaptensport geldt vergoeding van meerkosten van € 622,49 per jaar.

Persoonsgebonden budgetten

- Bouwkundige of woon-technische voorzieningen aan de eigen woning tot en met een bedrag van € 8.860,29 op basis van standaardbedragen. Bouwkundige of woon-technische voorzieningen aan de eigen woning vanaf een bedrag van € 8.860,29 op basis van twee of meer offertes. De hoogte van het persoonsgebonden budget is het bedrag van de goedkoopste door het college geaccepteerde offerte.
- Roerende woonvoorzieningen: Op basis van de bedragen en de kortingspercentages die de gemeente heeft afgesproken met de gecontracteerde leveranciers, eventueel verhoogd met een bedrag voor onderhoud en reparatie. Roerende woonvoorzieningen die niet kunnen worden geleverd door de gecontracteerde leveranciers: de kostprijs op basis van de door het college geaccepteerde offerte.
- Onderhoud, keuring en reparatie roerende woonvoorzieningen: het gemiddelde bedrag voor onderhoud en reparatie gebaseerd op het contract tussen gemeente en leveranciers van het lopende jaar.
- Bij het vaststellen van de hoogte van het persoonsgebonden budget van een bouwkundige woningaanpassing wordt rekening gehouden met de volgende kostensoorten:
 - a. de aanneemsom (waarin begrepen de loon- en materiaalkosten) voor het treffen van de voorziening;
 - b. de risicoverrekening van loon- en materiaalkosten, met inachtneming van het bepaalde in de risicoregeling woning- en utiliteitsbouw 1991;
 - c. in gevallen dat het noodzakelijk wordt is een architect in te schakelen: het architectenhonorarium tot ten hoogste tien procent van de aanneemsom, met dien verstande dat dit niet hoger is dan het maximale honorarium als bepaald in SR 1997 van de Bond van Nederlandse Architecten;
 - d. de kosten van het toezicht op de uitvoering, indien dit noodzakelijk is, tot een maximum van twee procent van de aanneemsom;
 - e. de leges voor zover deze betrekking hebben op het treffen van de voorziening;
 - f. de verschuldigde en niet verrekenbare of terugvorderbare omzetbelasting;
 - g. renteverlies in verband met het verrichten van noodzakelijke betaling aan derden voordat de bijdrage is uitbetaald, voor zover dit verband houdt met de bouw dan wel het treffen van de voorziening;

- h. de kosten van het verwerven van extra bouwrijpe grond indien noodzakelijk als niet gebouwd kan worden binnen de oorspronkelijke kavel;
 - i. de door burgemeester en wethouders schriftelijk goedgekeurde kostenverhogingen die ten tijde van de raming van de kosten redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen zijn;
 - j. de kosten in verband met noodzakelijk technisch onderzoek en adviezen met betrekking tot het verrichten van de aanpassing;
 - k. de kosten van heraansluiting op de openbare nutsvoorziening;
 - l. de administratiekosten die de verhuurder maakt ten behoeve van het treffen van de voorziening, voor zover de kosten onder a tot en met k meer bedragen dan € 1.115,26 voor tien procent van die kosten tot maximaal € 437,06.
- Rolstoel: de kostprijs van een vergelijkbare voorziening bij de door de gemeente gecontracteerde leveranciers, met aftrek van tussen de gemeente en de leverancier overeengekomen kortingspercentages.
 - Voor een sporthulpmiddel geldt een financiële tegemoetkoming van € 2.897,78 met dien verstande dat hierin een bedrag voor drie jaar onderhoud en reparatie zijn ingegrepen. Deze vergoeding wordt één keer per drie jaar verstrekt.

Tarieven begeleiding per aanbieder en PGB (2015)

	Individuele begeleiding			Groepsbegeleiding			Kortdurend verblijf	Vervoer		Persoonlijke verzorging
	licht	middel	zwaar	licht	middel	zwaar		vervoer	vervoer incl. rolstoel	
Landzijde				33,00	50,00	55,00		7,50	20,00	
Voorzet autisme			69,03							
Ons Tweede Thuis	45,67	48,91	80,71	32,00	47,00	55,60	24,10	7,50	18,30	
OdiBaan			76,50							
HVO Querido	46,75	50,15	75,00							
ATZB	44,41	47,64	76,67							
Vitaal thuiszorg	44,16	47,03	74,12							
Cura XL inkoop	45,65	48,97	78,81							
Thuiszorg Inholland	42,51									
Professionals in NAH			70,00							
Heliomare			80,71		50,09	55,60		7,50	20,00	
Roads	46,75	50,15	80,71	33,33	50,09					
Philadelphia	45,00	48,00	78,00							
De Windroos			80,71	33,33						
Jan Arends	46,50	49,95	79,95							
Cordaan	46,75	49,50	62,00	33,00	45,00	55,00	22,89	7,50	20,00	
St. Zonnehuisgroep Amstelland							23,86	7,43	19,80	
Amstelring	46,75	49,95	70,94	33,00	47,50	49,00		7,00	19,00	
Leveo Care	46,00	46,00	75,00		50,00	55,00			15,00	
PGB		30,46		37,65 zonder vervoer 41,19 met vervoer			85,85 per etmaal			22,97

Bijlage 2 Normtijden Hulp bij het huishouden

Normtijden hulp bij het huishouden zijn gebaseerd op het "Protocol Indicatiestelling voor Huishoudelijke Verzorging" van het ClZ, zoals dat gebruikt werd in de AWBZ en is aangepast naar de huidige Wmo praktijk.

Uitgangspunten:

- Aantal minuten HH wordt afgerond op kwartieren. Aanbieder bepaalt (i.o. cliënt) of hulp 1 of 2 wekelijks wordt ingezet
- Meerhulp is mogelijk; wordt alleen gemotiveerd toegekend.

Huishoudelijke taken bij HH1:

- Licht huishoudelijke taken
 - Hier wordt onder verstaan: afstoffen, opruimen, afwassen, bed opmaken.
 - Max. 15 minuten meerhulp per kind jonger dan 5 jaar.
 - Max. 30 minuten meerhulp bij extra vervuiling t.g.v. aandoening of extra hygiëne nodig t.g.v. aandoening (bijvoorbeeld COPD of astma).
- Zwaar huishoudelijke taken
 - Hier wordt onder verstaan: stofzuigen, nat afnemen, dweilen en soppen van sanitair en keuken, bedden verschoneren, ramen lappen (1 x p 2 á 3 maanden).
 - Max. 15 minuten meerhulp bij kinderen t/m 12 jaar.
 - Max. 30 minuten meerhulp bij extra vervuiling t.g.v. aandoening of extra hygiëne nodig t.g.v. aandoening.
 - Max. 30 minuten meerhulp bij hulphond of tijdelijk (max. 6 weken) voor huisdier in acute situatie.
- Wasverzorging
 - Hier wordt onder verstaan: wasgoed sorteren, in en uit wasmachine halen, ophangen, vouwen, strijken (alleen bovenkleding, geen onderkleding en linnengoed) en opbergen.
 - Max. 30 minuten meerhulp bij kinderen t/m 12 jaar.
 - Max. 30 minuten meerhulp bij bedlegerigheid, incontinentie, etc.
- 9. Broodmaaltijden bereiden
 - Broodmaaltijden: uitgangspunt: overnemen door persoonlijke verzorging voorliggend, als dat niet kan.
 - Max. 1 x per dag 15 minuten per keer.

- Warme maaltijden
 - Warme maaltijden: warme maaltijdservice (geïndiceerd door team Wmo) is voorliggend.

- Hulp bij de boodschappen
 - Boodschappenbezorgdienst voorliggend.
 - Max. 45 minuten voor boodschappen, alleen als aantoonbaar is dat cliënt geen gebruik kan maken dan boodschappenservice.

- Verzorging van huisdieren

Het hebben van huisdieren is een keuze, hiervoor worden geen minuten hulp geïndiceerd.

 - Max. 105 minuten voor verzorging van een blindengeleidehond of een hulphond. Het gaat dan om 15 minuten per dag voor voedsel klaarzetten, een kort uitlaatronde en haren/rommel opruimen.

Voor uitgebreid uitlaten is hondenuitlaatservice voorliggend.

- Signaleren van veranderingen in gezondheid of sociale situatie

Dit vindt plaats tijdens het uitvoeren van de andere taken. Hier wordt doorgaans geen extra tijd voor geïndiceerd.

Max. 30 minuten extra tijd per week in uitzonderlijke situaties.

Huishoudelijke taken bij HH2:

- Dagelijkse organisatie van het huishouden
 - Max. 30 minuten per week voor het aanbrengen en handhaven van structuur.
 - Max. 30 minuten per week (tijdelijk, max. 3 maanden) voor het aanleren huishoudelijke taken.
 - Max. 30 minuten per week meerhulp bij communicatieproblemen of kinderen in gezin.

- Verzorging van inwonende kinderen
 - Indicatie verzorging kinderen alleen bij uitzondering. In eenoudergezinnen of gezinnen waar beide ouders beperkt zijn of een van de ouders overbelast is door de zorg voor de ouder met beperkingen kan hulp bij het huishouden geïndiceerd worden voor verzorging van jonge kinderen. En dan alleen als voorliggende voorzieningen zoals kinderopvang, buitenschoolse opvang en mantelzorg niet beschikbaar of niet toereikend zijn. Het gaat dan om een tijdelijke indicatie (maximaal 6 maanden) waarbij van belanghebbende wordt verwacht dat ondertussen naar andere oplossingen wordt gezocht. Voor kinderen kan een indicatie gegeven worden voor verzorgende activiteiten:
 - Voor kinderen t/m 6 jaar;
 - Flesje geven: 20 minuten per keer;
 - Broodmaaltijd: 30 minuten per keer;
 - Warme maaltijd: 40 minuten per keer;
 - In/uit bed halen: 10 minuten per keer;

- Aan- en uitkleden (luier verschonen/wassen/aankleden): 30 minuten per dag.
- o Voor kinderen 7 t/m 12 jaar;
 - Van en naar school brengen: 20 minuten per dag;
 - Helpen bij eten: max. 70 minuten per dag;
 - Naar bed brengen: max. 10 minuten per kind per dag.
- Het aanleren en activeren van huishoudelijke taken
 Personen die niet eerder huishoudelijke taken hebben uitgevoerd kunnen hiervoor instructie krijgen.
 - o Max. 30 minuten extra week voor het uitleg geven, voordoen en samen met belanghebbende de activiteit uitvoeren.
 - o Max. 30 minuten extra tijd per week voor het aansporen en samen op werken als belanghebbende geactiveerd moet worden zelf huishoudelijke taken weer op te nemen.

Licht huishoudelijk werk in woning met 1 of 2 slaapkamers 1 of 2 persoons	Norm	Cliënt
Opruimen/afwassen	25	
Interieur hoog	10	
Interieur op middelhoogte, inclusief bed opmaken	15	
Interieur laag	10	
Max. totaal per week	60	

Licht huishoudelijk werk in woning met 3 slaapkamers 1 of 2 persoons	Norm	Cliënt
Opruimen/afwassen	35	
Interieur hoog	15	
Interieur op middelhoogte, inclusief bed opmaken	25	
Interieur laag	15	
Max. totaal per week	90	

Zwaar huishoudelijk werk in woning met 1 of 2 slaapkamer(s) 1-persoons	Norm	Cliënt
Stofzuigen woonkamer/nat afnemen (incl halletje, keuken, toilet)	15	
Stofzuigen/nat afnemen (slaap)kamer(s) (inclusief badkamer)	15	
Nat schoonmaken keuken	15	
Nat schoonmaken badkamer	20	
Nat schoonmaken toilet	10	
Bed verschonen	10	
Binnenkant ramen zemen	5	

Max. totaal per week	90	
----------------------	----	--

Nb. Bij een kleine eengezinswoning minuten voor stofzuigen trappenhuis 15 minuten toevoegen.

Zwaar huishoudelijk werk in woning met 1 of 2 slaapkamer(s) 2-persoons	Norm	Cliënt
Stofzuigen/nat afnemen woonkamer (incl halletje, keuken, toilet)	30	
Stofzuigen (slaap)kamer(s) inclusief badkamer	20	
Nat schoonmaken keuken	30	
Nat schoonmaken badkamer	30	
Nat schoonmaken toilet	20	
Bed verschonen	15	
Binnenkant ramen zemen	5	
Max. totaal per week	150	

Nb. Bij een kleine eengezinswoning minuten voor stofzuigen trappenhuis 15 minuten toevoegen.

Zwaar huishoudelijk werk in woning met 3 slaapkamers 1-persoons	Norm	Cliënt
Stofzuigen/nat afnemen woonkamer (incl halletje, keuken, toilet)	25	
Stofzuigen/nat afnemen (slaap)kamers (inclusief badkamer)	30	
Stofzuigen trappenhuis (eengezinswoning)	15	
Nat schoonmaken keuken	20	
Nat schoonmaken badkamer	25	
Nat schoonmaken toilet	15	
Bed verschonen	10	
Binnenkant ramen zemen	10	
Max. totaal per week	150	

Zwaar huishoudelijk werk in woning met 3 slaapkamers 2-persoons	Norm	Cliënt
Stofzuigen/nat afnemen woonkamer (inclusief halletje, keuken en toilet)	30	
stofzuigen/nat afnemen (slaap)kamers (inclusief badkamer)	30	
stofzuigen trappenhuis (eengezinswoning)	15	
Nat schoonmaken keuken	30	
Nat schoonmaken badkamer	30	
Nat schoonmaken toilet	20	
Bed verschonen	15	
Binnenkant ramen zemen	10	

Max. totaal per week	180	
----------------------	-----	--

Wasverzorging 1 persoons	Norm	Cliënt
Sorteren en inladen	5	
Was ophangen	15	
Was afhalen	10	
Was opvouwen	15	
Strijken	15	
Max. totaal per week	60	

Wasverzorging 2 persoons	Norm	Cliënt
sorteren en inladen	10	
was ophangen	20	
was afhalen	15	
was opvouwen	25	
Strijken	20	
Max. totaal per week	90	

Boodschappen	Norm	Cliënt
Boodschappenlijst opstellen	10	
Boodschappen inruimen	5	
Boodschappen doen	30	
Max. totaal per week	45	

Broodmaaltijd	Norm	Cliënt
Klaarzetten broodmaaltijd per keer	5	
Afruimen/afwassen broodmaaltijd per keer	10	
Max. totaal per keer	15	
Max. totaal per week (5x per week)	75	

Bijlage 3 Normtijden begeleiding

1. Het ondersteunen bij het aanbrengen van structuur, c.q. het voeren van regie en/of	Norm	Cliënt
1x per week	60-180 min per keer (p/w 1 - 3 uur / klasse 1-2)	
2x per week	60-180 min per keer (p/w 2 - 6 uur / klasse 2-3)	
3x per week	30-90 min per keer (p/w 1,5 – 4,5 uur/ klasse 1-3)	
4x per week	30-90 min per keer (p/w 2 - 6 uur / klasse 2-3)	
5x per week	15-90 min per keer (p/w 1 - 7,5 uur/ klasse 1-4)	
6x per week	15-90 min per keer (p/w 1 - 9 uur/ klasse 1-4)	
1x per dag	15-90 min per keer (p/w 2 - 10 uur/ klasse 1-4)	
2x per dag	15-45 min per keer (p/w 1 - 10 uur/ klasse 2-4)	
3x per dag	15-30 min per keer (5 - 10 uur/ klasse 3-4)	
4x per dag	15-20 min per keer (p/w 7 – 9,5 uur/ klasse 4)	

2. Het ondersteunen bij praktische vaardigheden/handelingen ten behoeve van zelfredzaamheid	Norm	Cliënt
1x per week	60-180 min per keer (p/w 1 - 3 uur / klasse 1-2)	
2x per week	60-180 min per keer (p/w 2 - 6 uur / klasse 2-3)	
3x per week	30-90 min per keer (p/w 1,5 – 4,5 uur/ klasse 1-3)	
4x per week	30-90 min per keer (p/w 2 - 6 uur / klasse 2-3)	
5x per week	15-90 min per keer (p/w 1 - 7,5 uur/ klasse 1-4)	
6x per week	15-90 min per keer (p/w 1 - 9 uur/ klasse 1-4)	
1x per dag	15-90 min per keer (p/w 2 - 10 uur/ klasse 1-4)	
2x per dag	15-45 min per keer (p/w 1 - 10 uur/ klasse 2-4)	
3x per dag	15-30 min per keer (p/w 5 - 10 uur/ klasse 3-4)	
4x per dag	15-20 min per keer (p/w 7 – 9,5 uur/ klasse 4)	

3. Oefenen	Norm	Cliënt
Oefenen	Max. p/w 1 – 3 uur ¹	

¹ Oefenen gaat samen met activiteiten 1 en 2. De van toepassing zijnde tijd wordt bij deze activiteiten opgeteld. De combinatie van deze tijden leidt tot de te indiceren klasse.

4. Het bieden van toezicht	Norm	Cliënt
Bieden van toezicht	Max. p/w 4 uur (klasse 2)	

1 en/ of 2 en 3 en 4	Norm	Cliënt
<ul style="list-style-type: none"> - Het ondersteunen bij het aanbrengen van structuur, c.q. het voeren van regie en/of - Het ondersteunen bij praktische vaardigheden/handelingen ten behoeve van zelfredzaamheid & - Oefenen & - Bieden van toezicht 	Max. p/w 16 uur (klasse 6)	

1 en/ of 2 en 4	Norm	Cliënt
<ul style="list-style-type: none"> - Het ondersteunen bij het aanbrengen van structuur, c.q. het voeren van regie en/of - Het ondersteunen bij praktische vaardigheden/handelingen ten behoeve van zelfredzaamheid & - Bieden van toezicht 	Max. p/w 13 uur (klasse 5)	

1 en/ of 2 en 3 en zeer ernstige gedragsproblematiek gemotiveerd toekennen (wel of niet incl. oefenen)	Norm	Cliënt
<ul style="list-style-type: none"> - Het ondersteunen bij het aanbrengen van structuur, c.q. het voeren van regie en/of - Het ondersteunen bij praktische vaardigheden/handelingen ten behoeve van zelfredzaamheid & - Oefenen & - zeer ernstige gedragsproblematiek 	Max. p/w 20 uur (klasse 7)	

- Klasse 1: 0 - 1.9 uur per week
- Klasse 2: 2 - 3.9 uur per week
- Klasse 3: 4 - 6.9 uur per week
- Klasse 4: 7 - 9.9 uur per week
- Klasse 5: 10 - 12.9 uur per week
- Klasse 6: 13 - 15.9 uur per week
- Klasse 7: 16 - 19.9 uur per week

Bijlage 4 Zelfredzaamheid-Matrix 2013

DOMEIN	1 - acute problematiek	2 - niet zelfredzaam	3 - beperkt zelfredzaam	4 - voldoende zelfredzaam	5 - volledig zelfredzaam
Financiën	Geen inkomsten. Hoge, groeiende schulden.	Onvoldoende inkomsten en/of spontaan of ongepast uitgeven. Groeiende schulden.	Komt met inkomsten aan basis behoeften tegemoet en/of gepast uitgeven. Eventuele schulden zijn tenminste stabiel en/of bewindvoering/inkomensbeheer.	Komt aan basis behoeften tegemoet zonder uitkering. Beheert eventuele schulden zelf en deze verminderen.	Inkomsten zijn ruim voldoende, goed financieel beheer. Heeft met inkomen mogelijkheid om te sparen.
Dagbesteding	Geen dagbesteding en veroorzaakt overlast.	Geen dagbesteding maar geen overlast.	Laagdrempelige dagbesteding of arbeidsactivering.	Hoogdrempelige dagbesteding of arbeids-toeleiding of tijdelijk werk en/of volgt opleiding voor startkwalificatie (havo, vwo, of mbo-2).	Vast werk en/of volgt opleiding hoger dan startkwalificatie (havo, vwo, of mbo-2).
Huisvesting	Dakloos en/of in nachtopvang.	Voor wonen ongeschikte huisvesting en/of huur/hypotheek is niet betaalbaar en/of dreigende huisuitzetting.	In veilige, stabiele huisvesting maar slechts marginaal toereikend en/of in onderhuur of niet-autonome huisvesting.	Huishouden heeft veilige, toereikende huisvesting en (huur)contract met bepalingen en/of gedeeltelijk autonome huisvesting.	Huishouden heeft veilige, toereikende huisvesting en regulier (huur)contract en/of autonome huisvesting.
Huiselijke relaties	Sprake van huiselijk geweld, kindermishandeling of verwaarlozing.	Leden van het huishouden gaan niet goed met elkaar om en/of potentieel huiselijk geweld, kindermishandeling of verwaarlozing.	Leden van het huishouden erkennen problemen en proberen negatief gedrag te veranderen.	Relationele problemen tussen leden van het huishouden zijn niet (meer) aanwezig en/of woont alleen.	Communicatie tussen leden van het huishouden is consistent open. Leden van het huishouden ondersteunen elkaar.

Geestelijke gezondheid	Een gevaar voor zichzelf of anderen en/of terugkerende suïcide-ideatie. Ernstige moeilijkheden in het dagelijks leven door geestelijke stoornis.	Aanhoudende geestelijke gezondheidsproblemen die het gedrag kunnen beïnvloeden, maar geen gevaar voor zichzelf/anderen. Moeilijkheden in het dagelijks functioneren door symptomen en/of geen behandeling.	Milde symptomen kunnen aanwezig zijn en/of enkel matige functioneringsmoeilijkheden door geestelijke problemen en/of behandeltrouw is minimaal.	Minimale symptomen die voorspelbare reactie zijn op stressoren in het leven en/of marginale beperking van functioneren en/of goede behandeltrouw.	Symptomen zijn afwezig of zeldzaam. Goed of superieur functioneren in een groot aantal diverse activiteiten. Niet meer dan de dagelijkse besommeringen of zorgen.
Lichamelijke gezondheid	Heeft direct medische aandacht nodig. Een noodgeval/kritieke situatie.	Een (direct/ chronische) medische aandoening die regelmatige behandeling vereist wordt niet behandeld. Matige beperking van (lichamelijke) activiteiten tgv een lichamenlijk gezondheidsprobleem.	Een (chronische) medische aandoening wordt behandeld maar behandeltrouw is minimaal. De lichamenlijke gezondheid-problemen leiden tot een lichte beperking in mobiliteit en activiteit.	Erkent behoefte aan hulp voor de (chronische) medische aandoening. Goede behandeltrouw.	Er zijn geen directe of voortdurende medische problemen.

S.Lauriks, M.C.A. Buster, M.A.S. De Wit, S. van de Weerd, G. Tigchelaar, en T. Fassaert.

DOMEIN	1 - acute problematiek	2 - niet zelfredzaam	3 - beperkt zelfredzaam	4 - voldoende zelfredzaam	5 - volledig zelfredzaam
Verslaving	Voldoet aan criteria voor ernstig misbruik/ verslaving. Resulterende problemen zijn zo ernstig dat institutionalisering of hospitalisatie noodzakelijk is.	Voldoet aan criteria voor verslaving. Preoccupatie met gebruiken en/of bemachtigen van middelen. Onthoudingsverschijnselen of afkickontwijkend gedrag zichtbaar. Gebruik resulteert in ontwijken of verwaarlozen van essentiële activiteiten van het dagelijks leven.	Gebruik binnen de laatste 30 dagen. Aanwijzingen voor aan middelengebruik gerelateerde sociale, werkgerelateerde, emotionele of fysieke problemen. Gebruik interfereert niet met essentiële activiteiten van het dagelijks leven en/of behandeltrouw is minimaal.	Cliënt heeft gedurende de laatste 30 dagen gebruikt maar er zijn geen sociale, werkgerelateerde, emotionele of fysieke problemen ten gevolge van het gebruik zichtbaar. Geen aantoonbaar voortdurend of gevaarlijk middelengebruik en/of goede behandeltrouw.	Geen middelengebruik/ misbruik in de laatste 30 dagen.
Activiteiten Dagelijks Leven	Ernstige beperkingen op alle of bijna alle gebieden van zelfzorg en complexe activiteiten.	Belangrijk probleem op één of meer gebieden van zelfzorg (eten, wassen, aankleden, naar toilet gaan) en meerdere complexe activiteiten worden niet uitgevoerd.	Voorziet in de meeste maar niet alle basis behoeften van het dagelijks leven en de zelfzorg is op peil, maar één of meerdere complexe activiteiten worden niet uitgevoerd.	Voorziet in alle basis behoeften van het dagelijks leven en alleen ondergeschikte problemen (bijvoorbeeld slordig zijn, gedesorganiseerd).	Geen problemen van deze aard en functioneert goed op alle gebieden.
Sociaal netwerk	Gebrek aan noodzakelijke steun van familie/ vrienden en geen contacten buiten eventuele foute vriendenkring of ernstig sociaal isolement.	Familie/ vrienden hebben niet de vaardigheden/ mogelijkheden om te helpen en nauwelijks contacten buiten eventuele foute vriendenkring. Blijvend, belangrijk probleem als gevolg van actief of passief terugtrekken uit sociale relaties.	Enige steun van familie/vrienden en enige contacten buiten eventuele foute vriendenkring. Duidelijk probleem in maken of onderhouden van ondersteunende relaties.	Voldoende steun van familie/ vrienden en weinig contacten met eventuele foute vrienden.	Gezond sociaal netwerk en geen foute vrienden.
Maatschappelijke participatie	Niet van toepassing door crisissituatie en/of in 'overlevingsmodus'.	Maatschappelijk geïsoleerd en/of geen sociale vaardigheden en/of gebrek aan motivatie om deel te nemen.	Nauwelijks participierend in maatschappij en/of gebrek aan vaardigheden om betrokken te raken.	Enige maatschappelijke participatie (bijv. adviesgroep, steungroep) maar er zijn hindernissen zoals mobiliteit, discipline,	Actief participierend in de maatschappij.

				of kinderopvang.	
Justitie	Zeer regelmatig (maandelijks) contact met politie en/of openstaande zaken bij justitie.	Regelmatig (meerdere keren per jaar) contact met politie en/of lopende zaken bij justitie.	Incidenteel (eens per jaar) contact met politie en/of voorwaardelijke straf of -invrijheidstelling.	Zelden (minder dan eens per jaar) contact met politie en/of strafblad.	Geen contact met politie. Geen strafblad.

CONCEPT

ZRM-supplement: Ouderschap 2013

T. Fassaert, S. Lauriks, M.C.A. Buster, M.A.S. De Wit, S. van de Weerd, M. Schönenberger

DOMEIN	1 - acute problematiek	2 - niet zelfredzaam	3 - beperkt zelfredzaam	4 - voldoende zelfredzaam	5 - volledig zelfredzaam
Lichamelijke verzorging	De lichamelijke veiligheid van kind(eren) is direct in gevaar door lichamelijke mishandeling of verwaarlozing lichamelijke basiszorg en/of een kind heeft in het afgelopen jaar meer dan 3 keer een ernstig ongeluk gehad in of om het huis.	Beperkingen op het gebied van lichamelijke basiszorg, maar de veiligheid van kind(eren) is hierdoor niet direct in gevaar. Kind heeft regelmatig (3 keer in het afgelopen jaar) ongelukken in of om het huis. Vermoeden van lichamelijke mishandeling.	Geen melding van lichamelijke mishandeling of verwaarlozing. Lichamelijke basiszorg is meestal/vaak op orde. Kind heeft meerdere keren (twee keer in het afgelopen jaar) ongelukken in of om het huis en/of enkele vermijdbare risico's voor de lichamelijke veiligheid.	Lichamelijke basiszorg (kleding, voeding, hygiëne en medische zorg) is altijd op orde. Zelden (een keer in het afgelopen jaar) een ernstig ongeluk in en om het huis en geen vermijdbare risico's voor de lichamelijke veiligheid.	Lichamelijke basiszorg is op orde. Geen ongelukken in of om het huis en veilige fysieke omgeving. Ouder stimuleert een gezonde leefstijl van het kind(gezonde voeding en voldoende bewegen).
Sociaal-emotionele ondersteuning	Het geestelijk welzijn van kind(eren) is direct in gevaar. Sprake van geestelijke mishandeling of verwaarlozing. De ouder isoleert kind(eren) en/of zet aan tot ongewenst/fout gedrag.	Ouder stelt geen grenzen of stelt grenzen niet leeftijdsadequaate en/of beperkt relaties tussen kind(eren) en leeftijdgenoten en/of ouder ontmoedigt maatschappelijk wenselijk gedrag. Vermoeden van geestelijke mishandeling.	Geen melding van geestelijke mishandeling of verwaarlozing. Ouder stelt leeftijdsadequate grenzen maar is niet consequent en/of toont geen interesse in relaties tussen kind(eren) en leeftijdgenoten en/of is niet actief in de ontwikkeling van kind(eren).	Ouder stelt consequent leeftijdsadequate grenzen en toont interesse in relaties tussen kind(eren) en leeftijdgenoten.	Ouder stelt consequent leeftijdsadequate en redelijke grenzen. Bevordert relaties tussen kind(eren) en leeftijd-genoten. Vervult voorbeeld-functie.
Scholing	Eén of meer leerplichtige kinderen staan niet ingeschreven bij een school en/of gaan niet naar les.	Eén of meer leerplichtige kinderen zijn frequent (meer dan 5 keer per maand) zonder geldige reden afwezig en/of hebben geen mogelijkheden om	Eén of meer leerplichtige kinderen zijn regelmatig (2-5 keer per maand) zonder geldige reden afwezig en/of hebben beperkte mogelijkheden om huiswerk te maken.	Er zijn geen leerplichtige kinderen of leerplichtige kinderen zijn zelden (max. 1 keer per maand) zonder geldige reden afwezig in de les en hebben voldoende mogelijkheden	Leerplichtige kinderen zijn nooit zonder geldige reden afwezig in de les. Kind heeft goede mogelijkheden om huiswerk te maken. Ouders zijn

		<p>huiswerk te maken. Ouders zijn niet betrokken bij school.</p>	<p>Ouders zijn minimaal betrokken bij school.</p>	<p>om huiswerk te maken. Ouders zijn voldoende betrokken bij school.</p>	<p>zeer betrokken bij school.</p>
Opvang	<p>Opvang van één of meer kinderen is noodzakelijk maar niet beschikbaar of opvang is ernstig beperkt op (bijna) alle gebieden van lichamelijke basiszorg en opvoedtaken.</p>	<p>Noodzakelijke opvang van één of meer kinderen is amper beschikbaar of er is een belangrijk probleem op één of meer gebieden van lichamelijke basiszorg en meerdere opvoedtaken worden door opvang niet uitgevoerd.</p>	<p>Noodzakelijke opvang voorziet in alle aspecten van basiszorg maar is onbetrouwbaar beschikbaar. Lichamelijke basiszorg is op orde maar één of meerdere opvoedtaken worden door opvang niet uitgevoerd.</p>	<p>Opvang is niet noodzakelijk of voldoende en betrouwbaar beschikbaar. Opvang voorziet in alle aspecten van lichamelijk basiszorg én toereikende uitvoering opvoedtaken</p>	<p>Hoge kwaliteit opvang is beschikbaar naar keuze en voorziet in goed ontwikkelde basiszorg en opvoedtaken.</p>